

WEA 2010

ARBEIDSBELEID IN NEDERLANDSE BEDRIJVEN EN INSTELLINGEN

JULI 2011

John Klein Hesselink
Karolus Kraan
Peter Oeij
Ernest de Vroome
Marianne van Zwieten
Anneke Goudswaard

TNO innovation
for life

De Werkgevers Enquête Arbeid (WEA) is een periodiek onderzoek naar het arbeidsbeleid van Nederlandse bedrijven en instellingen. De informatie is bedoeld voor beleidmakers bij de overheid, bij werkgevers-, werknemers-, sectororganisaties en afzonderlijke bedrijven, voor de wetenschap en voor HRM- en Arbo-professionals. De WEA geeft niet alleen een algemeen beeld van de Nederlandse situatie, maar stelt sectoren en bedrijven ook in staat zich met elkaar te vergelijken. De WEA wordt mede gefinancierd door het Ministerie van SZW.

Dit is de tweede meting van de WEA (2010); de eerste vond plaats in 2008. Op basis van de metingen is het mogelijk ontwikkelingen te signaleren, voor zover de vragen in beide jaren op dezelfde wijze gesteld zijn.

INHOUD

De WEA	2
Kerncijfers WEA 2010	3
TIEN HIGHLIGHTS	
1. Arbeidsrisico's	4
2. Nieuwe arbo- en verzuimmaatregelen	4
3. Flexibilisering en Het Nieuwe Werken	5
4. Institutionele arbeidsverhoudingen	6
5. Doorwerken tot 65 jaar en maatregelen om dat te stimuleren	7
6. Participatiemaatregelen voor ouderen en arbeidsongeschikten	8
7. Maatwerk in de arbeidsrelatie	8
8. Competent personeel en kwalificatieveroudering	9
9. Vacatures	10
10. Sociale innovatie	11
Responsverdeling WEA 2010 naar bedrijfstak en naar grootteklasse	12
Vragenlijst	13
Resultaten in tabelvorm	23

DE WEA

De WEA volgt het arbeidsbeleid van Nederlandse bedrijven en instellingen. Deze brochure geeft een overzicht van kerngegevens en belicht tien thema's uit het onderzoek. Daarnaast wordt ingegaan op het onderzoek zelf en op de responsverdeling naar bedrijfstak. De antwoorden op de vragen uit de enquête worden gepresenteerd in tabelvorm, uitgesplitst naar grootteklasse, profit/non-profit en 12 bedrijfstakken.

HET WEA-ONDERZOEK

Deze brochure betreft de tweede meting van de WEA die is uitgevoerd in de periode oktober-december 2010. De steekproef is getrokken uit het LISA vestigingenregister en is gestratificeerd naar sector en grootteklasse. Hoewel het altijd gaat om 'vestigingen' worden deze in de brochure afwisselend ook aangeduid als organisaties, bedrijven en instellingen. De vestigingen zijn schriftelijk en telefonisch benaderd. Zij konden een schriftelijke of een digitale vragenlijst invullen. De netto respons van deze meting bestaat uit 5.518 vestigingen van bedrijven en instellingen (37%). De respondenten zijn directieleden of HR-managers. Door een wegingprocedure is de responsgroep te beschouwen als representatief voor de Nederlandse populatie van vestigingen zoals opgenomen in de LISA registratie. De methodologie wordt beschreven in het rapport *Werkgevers Enquête Arbeid 2010: Methodologie en beschrijvende resultaten*, te downloaden van www.tno.nl/wea.

INHOUD VAN DE WEA

In de WEA komen de volgende thema's aan de orde: arbeidsomstandigheden, arbeidsverhoudingen, arbeidsvoorraarden en arbeidsrelaties, sociale zekerheid, bedrijfsbeleid (sociale innovatie, hiërarchie, flexibilisering, ICT-beleid) en personeelsbeleid (arbeidsmarktbeleid, sociaal ondernemerschap, kwalificaties, gezondheidsbeleid). Ook wordt gevraagd naar organisatiekenmerken (hoofdactiviteit, omvang, personeelsopbouw, jaar van oprichting, etc.) en bedrijfsresultaten (productiviteit, omzet en winst, ziekteverzuim). De tien highlights in deze brochure zijn een selectie daaruit.

MEER WEA-RESULTATEN

De bevindingen uit de WEA worden op verschillende manieren verspreid. Door middel van deze brochure, maar ook via de 'Arbopalans' van het Ministerie van SZW en andere publicaties, rapporten, artikelen, persberichten en presentaties. Publicaties komen ook beschikbaar via de website www.tno.nl/wea. Onder bepaalde voorwaarden kunnen derden gebruik maken van de gegevens voor onderzoeksdoeleinden.

MOGELIJKHEDEN MET DE WEA

Door het omvangrijke aantal waarnemingen zijn analyses mogelijk die de samenhang tussen diverse aspecten inzichtelijk maken. De WEA-gegevens kunnen worden uitgesplitst naar bedrijfstak, naar de grootte van organisaties en een groot aantal andere kenmerken. Daarmee vormt de WEA een belangrijk referentiebestand dat ingezet kan worden als benchmark instrument. Het doel is om door middel van periodieke (in beginsel tweejaarlijkse) cross-sectionele steekproefonderzoeken een databestand

op te bouwen bestaande uit opeenvolgende metingen. Daarmee kunnen trends in de tijd worden weergegeven.

NAAST WEA OOK NEA

Naast het werkgeversonderzoek WEA wordt met de NEA, de Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden, ook periodiek onderzoek onder werknemers uitgevoerd. De NEA gaat over de kwaliteit van de arbeid, de blootstelling aan arbeidsrisico's en de gevolgen daarvan, arbeidsvoorraarden, arbeidsverhoudingen, etc. Van de NEA (2010) is een vergelijkbare brochure, met de titel *Vinger aan de pols van werkend Nederland*, beschikbaar via de website www.tno.nl/nea.

KERNCIJFERS WEA 2010

Hieronder staat een selectie van resultaten uit de WEA 2010. Ze geven een beeld van de werksituatie in de Nederlandse bedrijven en instellingen. In de bijlage van deze brochure worden deze en meer indicatoren gepresenteerd voor bedrijfsgrootte, profit/non-profit en twaalf bedrijfssectoren.

Kenmerken Nederlandse vestigingen (bedrijven en instellingen)		
Totaal aantal vestigingen met 2 of meer werkzame personen in dienst	419.437	
VAN DE VESTIGINGEN IN DE WEA 2010:		
Profit bedrijven	79%	
Bedrijven met zowel een profit als non-profit onderdeel	10%	
Non-profit bedrijven	10%	
Bedrijfsgrootte: 2-9 werknemers	76%	
Bedrijfsgrootte: 10 – 99 werknemers	23%	
Bedrijfsgrootte: 100 of meer werknemers	2%	
GEMIDDELD PER VESTIGING:		
Personnel in vaste dienst	79%	
Personnel in tijdelijke dienst	10%	
Overige flexibel personeel (o.a. uitzendkrachten, zzp-ers, gedetacheerden, oproepkrachten)	11%	

Kenmerken van arbeid en organisatie		Percentage vestigingen
TOP 3 VAN ARBEIDSRISICO'S:	Werkdruk	44%
	Lichamelijke belasting	35%
	Beeldschermarbeid	27%
Gemiddeld ziekteverzuimpercentage		2,2%
ORGANISATIEGRAAD:	CAO van toepassing	67%
	OR ingesteld in 50+ organisaties	68%
	Lid werkgeversvereniging	49%
Organisaties met werknemers uit kwetsbare groepen in afgelopen 2 jaar bewust in dienst genomen		16%
Doorwerken van personeel tot 65 jaar is belangrijk		23%

Kenmerken van bedrijfsbeleid over arbeidsomstandigheden		Percentage vestigingen
ARBO-MAATREGELEN IN AFGELOPEN 2 JAAR:		
Persoonlijke beschermingsmiddelen		23%
Organisatorische verbeteringen		19%
Technische verbeteringen		19%
Verzuimbegeleiding en re-integratie		19%
Bedrijf heeft een RI&E		49%
Bedrijf heeft een Plan van Aanpak		39%
Preventiemeedewerker(s) aangesteld		63%
Bekend met sectorale arbocatalogus		13%
Arbodienstverlening geregeld		82%

Effecten van kenmerken van arbeid, organisatie en bedrijfsbeleid		Percentage vestigingen:
Bedrijfsresultaat: omzet in afgelopen 2 jaar (sterk) toegenomen		37%
Bedrijfsresultaat: winst in afgelopen 2 jaar (sterk) toegenomen		33%
Arbeidsproductiviteit ruim boven gemiddelde arbeidsproductiviteit van concurrentie		11%
Had in afgelopen twee jaar een innovatie van een product-/dienst		58%
PERSONELE INZET:	Tevredenheid werkgever met betrokkenheid werknemers	82%
	Tevredenheid werkgever met kwaliteit geleverd werk door werknemers	80%
	Vindt werknemers voldoende toegerust voor het werk	86%
	% Personele uitstroom in afgelopen 12 maanden	13%

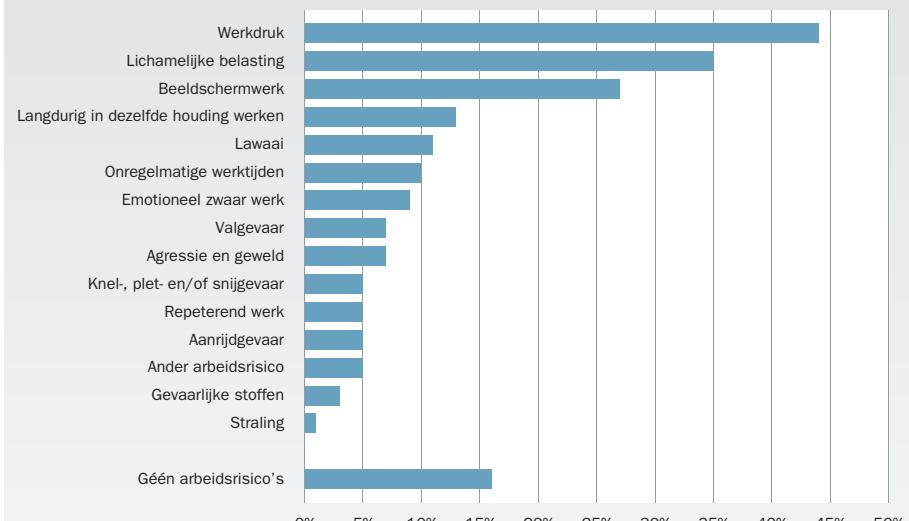
1. ARBEIDSRISICO'S

Arbeidsrisico's zijn bedreigingen voor gezond en veilig werken. De meeste organisaties hebben, volgens de geïnterviewde werkgevers, wel één of meer arbeidsrisico's waaraan hun werknemers blootstaan. In de WEA is aan organisaties gevraagd wat de belangrijkste arbeidsrisico's zijn, zoals risico's voor psychische belasting en lichamelijke belasting, omgevingsfactoren en werk- en rusttijden. Het zijn vooral de grotere organisaties waar (één of meer) risico's vaak voorkomen. Figuur 1 biedt een weergave van het vóórkomen van verschillende risico's bij organisaties. Werkdruk komt volgens de werkgevers als risico het vaakst voor, namelijk bij 44% van de organisaties. In 2008 was werkdruk ook het belangrijkste risico, namelijk in 46% van de organisaties. Na werkdruk zijn vooral lichamelijke belasting en beeldschermwerk risico's in veel organisaties. De rangorde van arbeidsrisico's naar de mate van vóórkomen verschilt in 2010 nauwelijks van de rangorde van 2008. Veel voorkomende arbeidsrisico's, naast de eerdergenoemde

drie zijn: langdurig in dezelfde houding werken (13%), lawaai (11%) en onregelmatige werktijden (10%). Werkdruk,

emotioneel zwaar werk, beeldschermwerk en onregelmatige werktijden komen relatief vaak voor in non-profit

FIGUUR 1 Percentage organisaties met arbeidsrisico's

BRON: WEA 2010

2. NIEUWE ARBO- EN VERZUIMMAATREGELEN

In Nederland voeren veel organisaties een arbo- of verzuimbeleid. In de WEA is gevraagd of organisaties in de afgelopen twee jaar nieuwe maatregelen invoerden op dit terrein. Het kan onder meer gaan om maatregelen op organisatorisch vlak, technisch vlak, persoonlijke bescherming en de bevordering van gezond en veilig gedrag. Gemiddeld namen organisaties 1,7 maatregelen in genoemde periode. Grottere organisaties troffen vaker maatregelen dan kleinere. De meest vóórkomende was de invoering van persoonlijke beschermingsmiddelen,

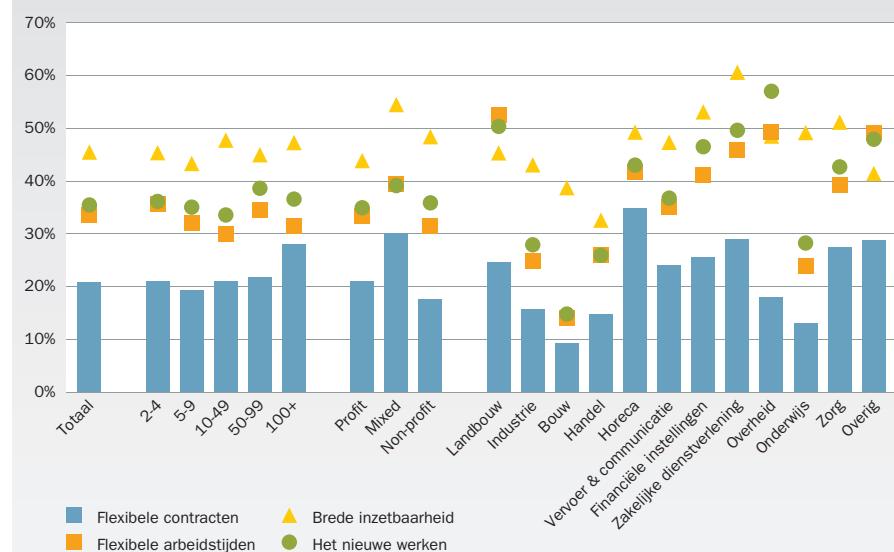
zoals een helm of handschoenen. Deze maatregel werd door 23% van de organisaties getroffen. Dit gebeurt vooral in de bouw (66%), de agrarische ondernemingen (55%) en de industrie (36%). Organisatorische verbeteringen werden in 19% van de ondernemingen ingevoerd, vooral in organisaties in de non-profit sectoren zoals de overheid (48%), het onderwijs (36%) en de zorg (29%), maar ook in organisaties in een profit sector zoals de industrie (26%). Technische verbeteringen zoals afscherming van machineonderdelen

waren er vaak in profit bedrijven in de agrarische sector (61%), de industrie (41%) en de bouwnijverheid (28%). Opvallend is dat dit ook vaak gebeurde in organisaties bij de overheid (32%). Gedacht kan worden aan onderdelen waar veel met techniek wordt gewerkt zoals de politie, de brandweer, gemeentewerken of de waterschappen.

3. FLEXIBILISERING EN HET NIEUWE WERKEN

organisaties. Lichamelijke belasting, lawaai en gevaar op het gebied van knellen, snijden, pletten, vallen en aanrijden komen vaker voor in profit bedrijven. Naar sector, komt werkdruk vaak voor in organisaties in het onderwijs (83%), bij de overheid (71%) en in de zorg (66%). Lichamelijke belasting komt, niet onverwacht, het meest voor in organisaties in de bouw (77%). Van alle organisaties heeft volgens de werkgevers 16% geen arbeidsrisico's (18% in 2008). In de horeca (20%) en handel (27%), maar ook in de profit sectoren (18%), zijn relatief veel organisaties zonder risico's. Uit de NEA, het onderzoek onder werknemers, blijkt dat werkdruk en emotioneel zwaar werk (werken onder hoge tijdsdruk, emotioneel veeleisend werk) de meest genoemde arbeidsrisico's zijn.

FIGUUR 3 percentage organisaties met flexibele contracten en drie andere vormen van flexibele personeelsinzet

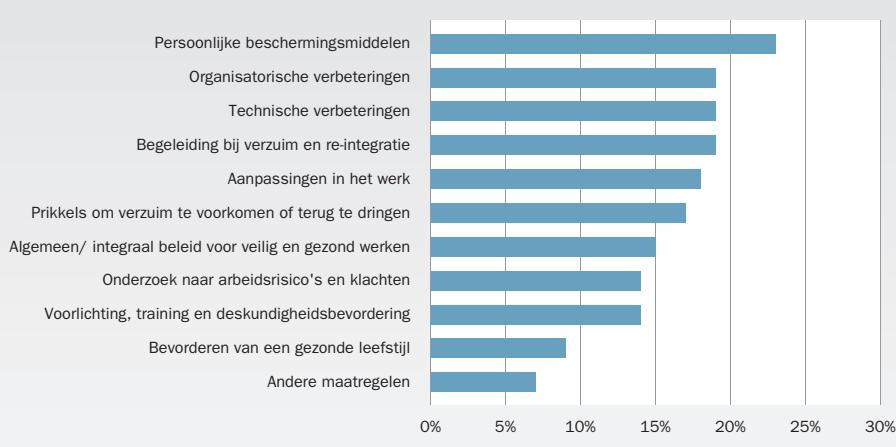

BRON: WEA 2010

Flexibele inzet van de arbeid is een belangrijk instrument voor werkgevers om met variatie in het werk aanbod om te gaan. Drie vormen van flexibele arbeid

zijn: (1) brede inzetbaarheid van personeel op taken en functies, (2) flexibele werktijden en (3) flexibele arbeidscontracten. Er blijkt weinig veranderd te zijn in de toepassing hiervan door bedrijven sinds de meting in 2008: 46% van de bedrijven past brede inzetbaarheid toe, 34% past flexibele werktijden toe en 21% flexibele contracten. De sector die op de eerste plaats staat op het punt van brede inzetbaarheid is de landbouw (67% van de bedrijven past deze vorm van flexibilisering toe), gevolgd door de financiële instellingen (52%). De horeca is gedaald als het gaat om brede inzetbaarheid, maar staat bovenaan op het punt van flexibele contracten (35% van de bedrijven past deze vorm van flexibilisering toe), gevolgd door de zakelijke dienstverlening (29%). Het gemiddelde personeelsbestand van de bedrijven bestaat voor 79% uit werknemers in vaste dienst, 9,8% personeel in tijdelijke dienst, 1,6% uitzendkrachten, 4,5 % zzp-ers en/of

FIGUUR 2 Percentage organisaties met nieuw ingevoerde arbo- en verzuimmaatregelen in de afgelopen 2 jaar

BRON: WEA 2010

4. INSTITUTIONELE ARBEIDSVERHOUDINGEN

freelancers, en 5,2% ‘overige flexibele werknemers’ zoals gedetacheerden en oproepkrachten. Dit komt overeen met wat werknemers aangeven in de NEA: 80% heeft een vast dienstverband en 20% heeft een tijdelijke baan, flexibele baan (uitzend-, oproep, invalkracht) of werkt via de Wet Sociale Werkvoorziening).

Uit werknemersdata (NEA) komt naar voren dat flexkrachten minder ontwikkelmogelijkheden hebben. Daarom is de bedrijven hier expliciet naar gevraagd. Van de bedrijven die gebruik maken van flexibele contracten zegt 48% dat ze hun flexibele werknemers ontwikkelmogelijkheden bieden en 46% zegt een uitdagende functie te bieden. In de zakelijke dienstverlening zeggen de meeste bedrijven dat hun flexibele werknemers ontwikkelmogelijkheden hebben (58%), in de handel de minste bedrijven (41%).

Naast deze meer ‘klassieke’ vormen van flexibele arbeid kunnen bedrijven vormen van ‘Het Nieuwe Werken (HNW)’ toepassen. Het gaat dan om een combinatie van flexibele werktijden, keuzemogelijkheden in de werktijden en thuis- en telewerken. Deze combinatie van maatregelen wordt in 35% van de organisaties toegepast, en vooral bij de overheid (57%), de financiële (47%), zakelijke (50%) en overige dienstverlening (48%) en in de agrarische sector (50%). Figuur 3 laat zien hoeveel organisaties de vier flexibiliseringsvormen toepassen (brede inzetbaarheid, flexibele werktijden, flexibele contracten en het nieuwe werken).

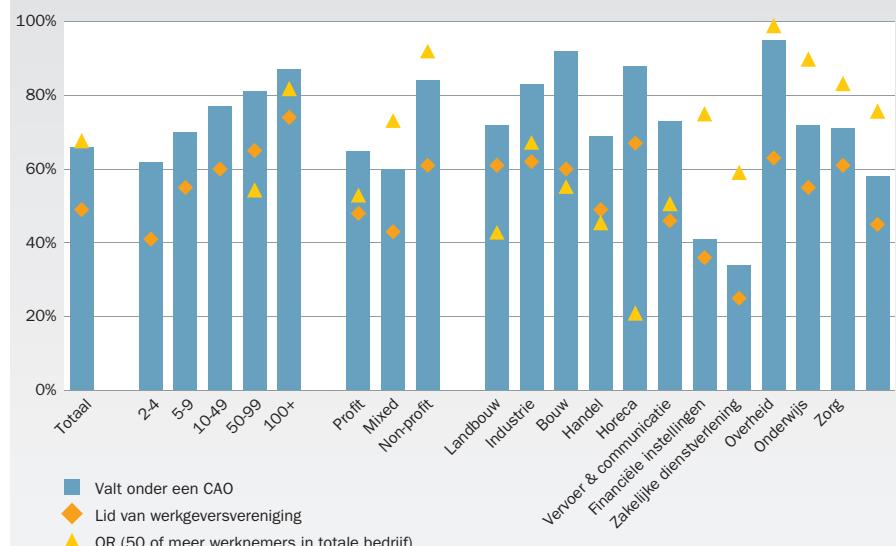
Werkgevers en werknemers laten hun collectieve belangen vaak vertegenwoordigen door belangenorganisaties. Werkgevers zijn daartoe vaak lid van een werkgeversvereniging. Op sectorniveau sluiten die verenigingen en de vakbonden met elkaar vaak een collectieve arbeidsovereenkomst (CAO) af voor de bedrijfstak waarin zij actief zijn.

Figuur 4 laat zien dat nagenoeg de helft van de werkgevers (49%) lid is van een werkgeversvereniging, waarbij de lidmaatschapsgraad van de horeca het hoogst is (67%). Tweederde van de arbeidsorganisaties (67%) valt onder een CAO. Meestal is dit een bedrijfstak-CAO (43%). Maar het kan ook een ondernemings-CAO (7%) zijn, of een arbeidsvoorraardenregeling voor overheids personeel (2%), dan wel een andere CAO-vorm (5%). Ongeveer 6% van de organisaties valt niet onder een CAO, maar volgt een bepaalde CAO geheel of gedeeltelijk. De dekkingsgraad van 67% is dezelfde als die in 2008.

Op het niveau van de onderneming (= vestiging plus eventuele overige

vestigingen in Nederland) is er in ondernemingen met 50 of meer werknemers in dienst overleg in ondernemingsraden (OR). In ondernemingen waar 10 tot 50 mensen werken en waar geen ondernemingsraad is, kan een personeelsvertegenwoordiging (PVT) in het leven worden geroepen. De werkgever is verplicht een PVT in te stellen als meer dan de helft van het personeel aangeeft behoefte aan een PVT te hebben. Van de organisaties met 50 of meer werknemers in dienst heeft 68% een OR. 50+ organisaties zijn verplicht een OR in te stellen. In de categorie 50-99 werknemers heeft 54% een OR en van de 100+ organisaties heeft 82% een OR. Vooral grote organisaties en organisaties in de non-profit sectoren hebben een OR. Ongeveer 8% van de organisaties met 10 tot en met 49 werknemers in dienst heeft een PVT. In organisaties in de industrie (15%), bouwnijverheid (14%) en overige dienstverlening (16%) is dit vaker het geval. In organisaties in de horeca (1%), de financiële dienstverlening (4%) en het onderwijs (2%) is dit minder vaak het geval.

FIGUUR 4 percentage organisaties met drie typen arbeidsverhoudingen

BRON: WEA 2010

5. DOORWERKEN TOT 65 JAAR EN MAATREGELEN OM DAT TE STIMULEREN

Verhoging van de arbeidsparticipatie is een prioriteit van overheid, werkgevers en vakbonden. Het doorwerken tot en na het 65e levensjaar is daarvoor een belangrijk instrument.

Figuur 5 toont dat 23% van de werkgevers het belangrijk vindt voor de personele bezetting dat werknemers tot hun 65e jaar doorwerken; in 2008 was dat 22%. Vooral grote organisaties vinden dit van belang (36%), als ook organisaties in de sectoren vervoer & communicatie, industrie, bouw en financiële en zakelijke dienstverlening. In de zakelijke dienstverlening is in 2010 het percentage met 5 procentpunt toegenomen ten opzichte van 2008, terwijl er een opvallende sterke daling was van het percentage bij de overheid (13 procentpunt), in de bouw (9 procentpunt) en in het onderwijs (8 procentpunt). Doorwerken tot ná het 65e levensjaar (niet in figuur 5) vindt 7% van de werkgevers belangrijk voor de personele bezetting; dit was 8% in 2008. Vooral werkgevers in de sector vervoer & communicatie vinden dit belangrijk (11%).

Het is goed denkbaar dat de geringe groei in de 'sense of urgency' op het punt van doorwerken tot of na 65 jaar te maken heeft met de gevolgen van de economische crisis, die in de meetperiode 2008-2010 duidelijk merkbaar waren. Het lijkt niet onaannemelijk dat de aantrekkelijke economie en de massale pensionering van de babyboomers, zal leiden tot een omslag in het denken van werkgevers over het belang van langer doorwerken.

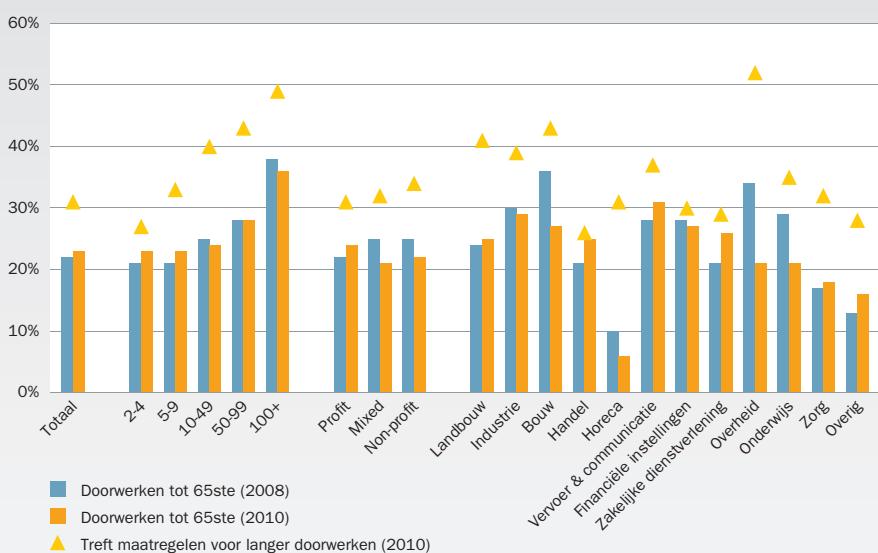
Zoals figuur 5 toont, geeft iets minder dan een derde (31%) van de werkgevers aan maatregelen te treffen om langer doorwerken mogelijk te maken. Vooral de zogenoemde 'ontziemaatregelen' zijn populair: maatregelen om (oudere) werknemers te ontzien in werktijd en werklast. Een kwart van de werkgevers geeft oudere werknemers extra vrije dagen. Een kortere werkweek en/of aanpassing van de werktijden op individuele basis wordt door 16% toegepast. Deeltijd vervroegde uittreding (deeltijd-VUT), taakverlichting of

aanpassing takenpakket, en loopbaan- en/of functioneringsgesprekken zijn verder nog maatregelen die 10 tot 11% van de werkgevers toepast.

In (aanzienlijk) mindere mate worden de volgende maatregelen genoemd: aanpassen van de werkplek (8%), stimuleren van scholings- en/of cursusdeelname (7%), oudere werknemers vrijstellen van onregelmatige en ploegendienst (6%), taakverbreiding en/of taakroulatie (4%), invoeren van gezondheidsbeleid en/of stimuleren van gezondheid (4%), teruggang in salaris en/of in functie ('demotie') (2%), en omscholen naar een andere baan/functie (2%).

Ter vergelijking: in de Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden (NEA) 2010 zijn aan werknemers ook vragen over langer doorwerken gesteld. Daaruit blijkt dat 44% van de werknemers wil doorwerken tot het 65e levensjaar en 14% tot na het 65e levensjaar.

FIGUUR 5 percentage organisaties dat doorwerken tot 65 jaar belangrijk vindt en maatregelen treft voor langer doorwerken

BRON: WEA 2008 en 2010

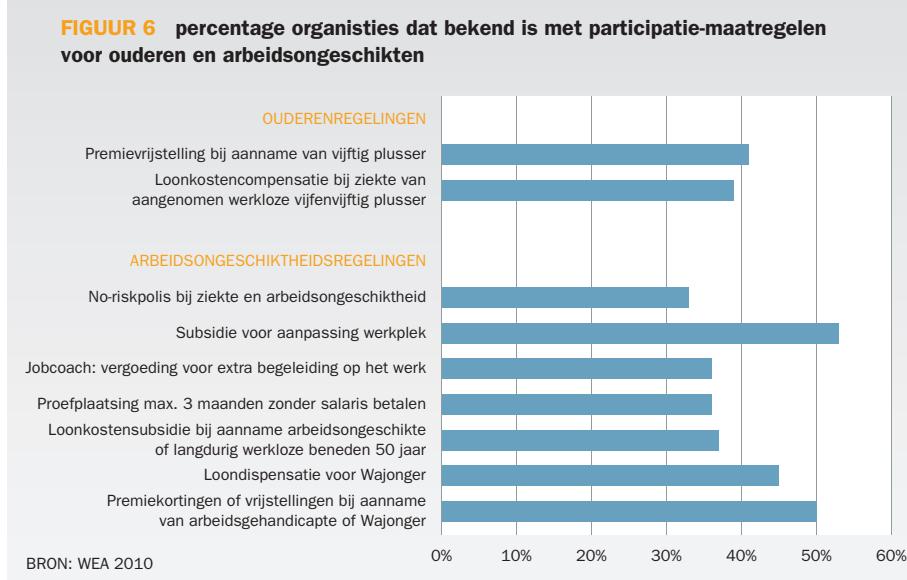
6. PARTICIPATIEMAATREGELEN VOOR OUDEREN EN ARBEIDSONGESCHIKTEN

Ouderen en arbeidsongeschikten hebben gemiddeld genomen een wat moeilijker positie op de arbeidsmarkt. De overheid heeft daarom verschillende regelingen

getroffen om het voor werkgevers aantrekkelijk te maken om deze werknemers aan te nemen. Figuur 6 geeft aan dat ongeveer vier op de tien werk-

gevers de ouderenregelingen van de overheid kent, namelijk: de regeling premievrijstelling bij aanname van een 50-plusser (41%) en de loonkostencompensatieregeling bij ziekte van een aangenomen werkloze 55-plusser (39%). Vooral grote organisaties kennen deze regelingen en de regelingen zijn vooral bekend bij organisaties in de industrie, de bouwnijverheid en de zakelijke en financiële dienstverlening. Bij de arbeidsongeschiktheidsregelingen varieert de bekendheid tussen de 33% en de 53%. Er is eenzelfde soort verdeling naar bedrijfs grootte en sector. Vooral grote organisaties kennen de regelingen. Ze zijn vooral bekend bij organisaties in de industrie en de financiële en zakelijke dienstverlening. In de sectoren overheid en onderwijs zijn ook de regelingen voor aanpassing van de werkplek en de inzet van een jobcoach bij veel organisaties bekend.

Het blijkt dat ongeveer een kwart van de organisaties één of meer van de

7. MAATWERK IN DE ARBEIDSRELATIE

Maatwerk in de arbeidsrelatie betreft de mogelijkheid dat werkgevers afspraken kunnen maken met individuele medewerkers over de arbeidsvooraarden. Dit maatwerk komt tegemoet aan de toenemende behoeftte aan ‘individualisering’ die niet kan worden gerealiseerd in het kader van veel collectieve afspraken. In de WEA-vragenlijst zijn vragen gesteld over de ruimte die in de organisatie aanwezig is voor het maken van individuele afspraken en, indien aanwezig, in hoeverre de leidinggevenden in de organisatie daar daadwerkelijk gebruik van maken. Figuur 7 laat zien dat de ruimte voor

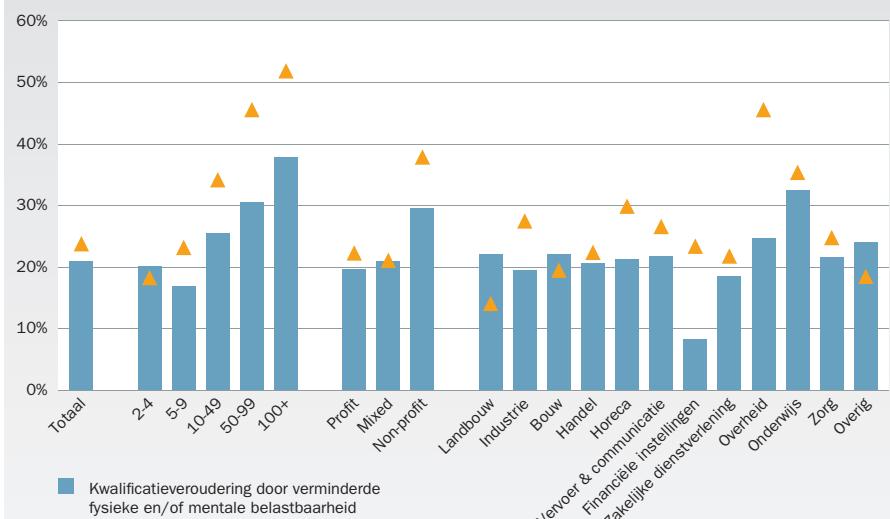
maatwerk het grootst is op het vlak van de flexibele inzet en ontwikkeling en opleiding van medewerkers, namelijk bij bijna 60% van de organisaties. Over salaris vallen het minst maatwerk-afspraken te maken (36%). De ruimte voor maatwerk is de afgelopen twee jaar licht afgenomen. Alleen bij ‘flexibele inzet van medewerkers’ is er geen (significante) daling. Dat kan een gevolg zijn van de neergaande economische ontwikkeling tussen eind 2008 en eind 2010. In tijden van economische teruggang zijn werkgevers mogelijk eerder geneigd voor flexibilisering te kiezen dan voor investeren in opleiding en training.

Het gebruik van de ruimte voor maatwerk door leidinggevenden (indien deze ruimte in de organisatie aanwezig is) laat geen verschillen zien tussen 2008 en 2010. Indien organisaties die ruimte daarvoor wel hebben (tussen 36% en 59% van de organisaties), komt het daadwerkelijk gebruik maken van de ruimte voor maatwerkafspraken door leidinggevenden voor bij 28% tot 44% van de organisaties. De ruimte voor maatwerk is dus enigszins afgenomen over de hele linie, maar het gebruik van die ruimte is gelijk gebleven. Klaarblijkelijk is er op de werkvlloer behoefte aan maatwerk die onvoldoende wordt geboden door de werkgever.

8. COMPETENT PERSONEEL EN KWALIFICATIEVEROUDERING

arbeidsongeschiktheidsregelingen daadwerkelijk heeft gebruikt (niet in figuur 6 opgenomen; n.b. er is bovendien niet naar het gebruik van ouderenregelingen gevraagd). Ook hier zijn het weer de grote organisaties die de regelingen vaak toepassen. Vele geven aan dat het gebruik van de regeling niet doorslaggevend was voor het in dienst nemen van de (gedeeltelijk) arbeidsongeschikte medewerker(s). Vooral in de industrie, de horeca en bij de overheid, het onderwijs en de zorg worden deze arbeidsongeschiktheidsregelingen door veel organisaties gebruikt.

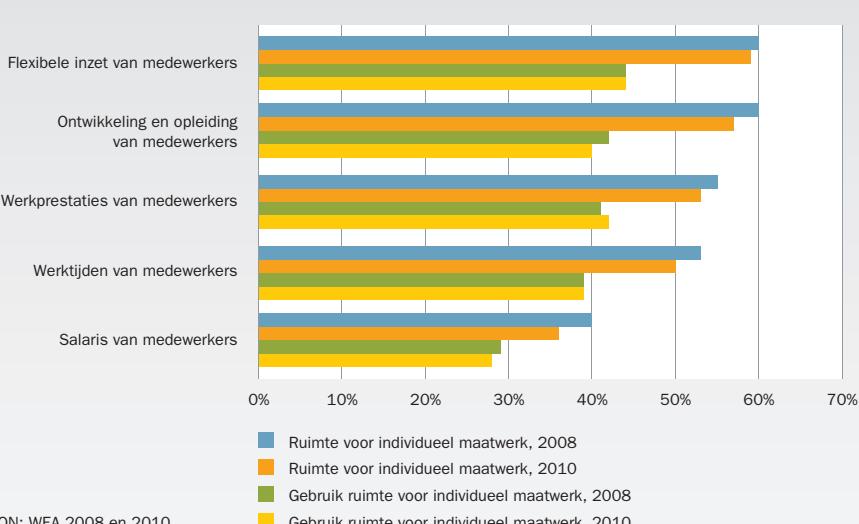
FIGUUR 8 percentage organisaties dat twee typen van kwalificatieveroudering van werknemers aangeeft

Werkgevers hebben nu en in de toekomst goed gekwalificeerd personeel nodig. In de WEA is aan werkgevers gevraagd hoeveel procent van het totale personeel

wat betreft kwalificatie en ervaring voldoende is toegerust voor hun werk. Deze inschatting betreft de ervaren 'match' tussen de gevraagde en beschikbare competenties. Het blijkt dat volgens werkgevers gemiddeld 86% van hun werknemers voldoende is toegerust (85% in 2008). Een goede match is er relatief vaak bij organisaties in de gezondheids- en welzijnszorg en bij de financiële instellingen (beide 90%). Er is een relatieve geringe match bij organisaties in de horeca (80%) en industrie (83%). De WEA 2010-vragenlijst bevat tevens vragen over vormen van kwalificatie- of kennisveroudering. Kwalificatieveroudering is onder andere gevraagd als: 'werknemers kunnen hun taken niet meer optimaal uitvoeren door verminderde fysieke of mentale belastbaarheid'. Met deze stelling is 21% van de werkgevers het in enige tot zeer sterke mate eens (figuur 8). Dit speelt vooral naarmate de organisatie groter is, in de non-profit sector (30%) en in het bijzonder in de onderwijssector (33%). Een tweede vorm van kwalificatie-

FIGUUR 7 percentage organisaties met ruimte voor individueel maatwerk en het gebruik ervan door leidinggevenden

BRON: WEA 2008 en 2010

9. VACATURES

veroudering is voorgelegd als: 'werk-nemers zitten vast in verouderde denkpatronen over hun werk en/of omgang met klanten'. Over de hele linie is iets minder dan een kwart van de werkgevers het met deze stelling eens, maar bij de organisaties met 100 of meer werknemers stemt 52% met deze stelling in. In de non-profitsector onderschrijft 38% van de werkgevers deze stelling; bij de overheid 46% en in het onderwijs 35%.

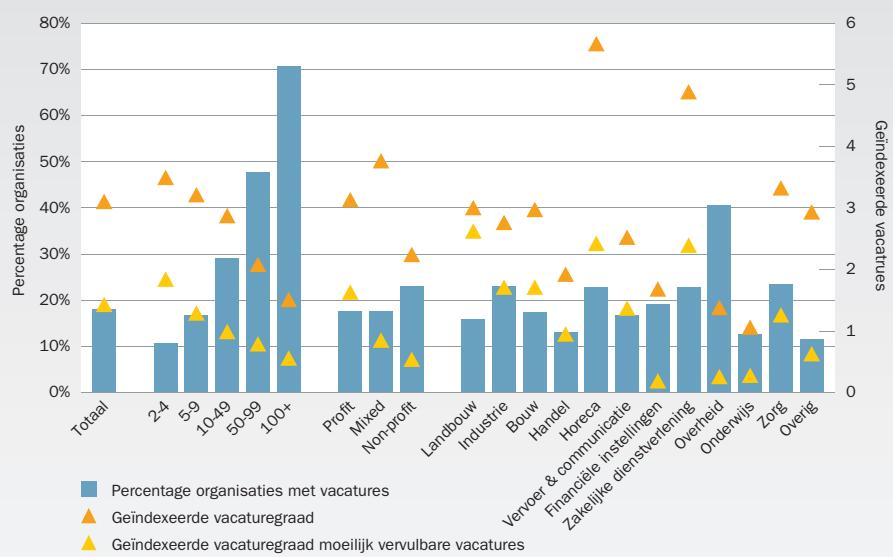
Maatregelen die deze vormen van kwalificatieveroudering kunnen tegen gaan, zoals scholings- of cursusdeelname, omscholing naar een andere baan of taakverbreiding en taakroulatie, worden daarentegen maar beperkt gebruikt door werkgevers (zoals bij highlight 5 is besproken, bij de maatregelen gericht op langer doorwerken).

Op de vraag of de organisatie vacatures had op het moment van bevraging met de WEA (tussen oktober en eind december 2010), antwoordt 18% van de werkgevers bevestigend (figuur 9). Lang niet alle organisaties hadden dus vacatures. Bij de overheid is sprake van de meeste organisaties met vacatures (41%). Werkgevers met vacatures hebben gemiddeld 3,7 vacatures, waarvan 1,4 als moeilijk vervulbaar wordt gezien. Grote organisaties hebben doorgaans relatief vaker dan kleine organisaties één of meer openstaande vacatures. Voor alle organisaties in de WEA hebben we daarom het aantal (moeilijk vervulbare) vacatures 'geïndexeerd' voor de organisatieomvang (daarmee wordt het effect van omvang onderdrukt). Deze resultaten zijn weergegeven in figuur 9.

Te zien is dat vooral kleine organisaties en organisaties in de profitsector relatief veel vacatures hebben en dat zij kampen met relatief veel moeilijk vervulbare vacatures. Het zijn vooral de horeca en zakelijke dienstverlening die veel vacatures en

moeilijk vervulbare vacatures rapporteren. Op zoek naar mogelijke verklaringen blijkt dat organisaties die in sterker mate hun personeel momenteel voldoende gekwalificeerd en ervaren vinden voor het werk, minder (moeilijk vervulbare geachte) vacatures hebben. Deze organisaties ervaren door het competente personeel dat ze al in huis hebben, dus minder nood aan nieuw en/of ander personeel - vergeleken met organisaties die zich kenmerken door een personeelsbestand dat in sterker mate over onvoldoende en verouderde kennis en ervaring beschikt (vergelijk highlight 8).

FIGUUR 9 percentage organisaties met vacatures en gemiddeld aantal geïndexeerde vacatures

BRON: WEA 2010

10. SOCIALE INNOVATIE

Sociale innovatie is in de WEA gemeten met vragen over vier 'bronnen' waarover een organisatie kan beschikken. Deze bronnen zijn (1) strategische oriëntatie: openstaan voor ontwikkelingen in de omgeving, (2) flexibel werken: een optimaal flexibele inzet van personeel, (3) slimmer organiseren: werkprocessen vernieuwen, en (4) product-markt-verbetering: zoeken naar nieuwe markten en verbetering van producten en diensten. Bij elkaar vormen ze de score voor sociale innovatie.

Gemiddeld is de score voor sociale innovatie voor alle Nederlandse bedrijven en instellingen 3,40 (figuur 10). Dit betekent dat organisaties 'vaker wel dan niet' actief zijn met sociale innovatie. Het zijn vooral grote organisaties (3,44), gemixte organisaties met profit en non-profit activiteiten (3,43) en organisaties in de zakelijke (3,60) en financiële dienstverlening (3,52) die actief zijn op het gebied van sociale innovatie. Voor de economische ontwikkeling van Nederland en het innovatievermogen van

bedrijven en instellingen is sociale innovatie van grote betekenis. Dit kan namelijk een versterkende invloed hebben op de arbeidsproductiviteit. Sociale innovatie kan tevens de leerbereidheid van personeel stimuleren. Dit is op te vatten als een vorm van personele motivatie, die mogelijk wordt versterkt door sociale innovatie. Figuur 10 maakt dit zichtbaar voor de verschillende sectoren.

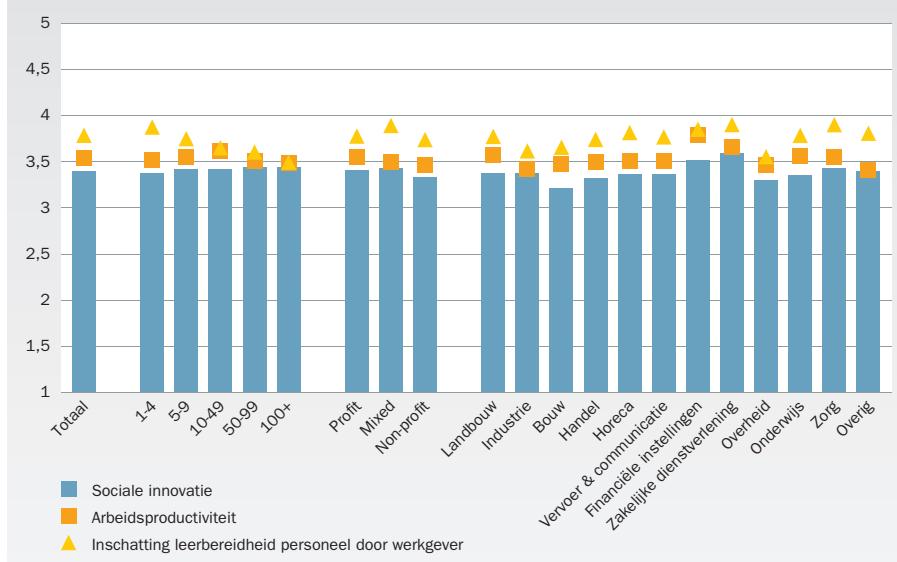
Economisten en bedrijfskundigen veronderstellen dat sociale innovatie gunstig is voor de arbeidsproductiviteit. In figuur 10 is te zien dat in de financiële dienstverlening de arbeidsproductiviteit als positief wordt beoordeeld (3,79), vergeleken met bijvoorbeeld de beoordeling in de industrie (3,42). Voor de industrie is er op dit punt nog meer voordeel te behalen met sociale innovatie.

Sociale innovatie richt zich ook op verbeteringen in de organisatie en op het vlak van personeelsbeleid. Dat zou tot uitdrukking kunnen komen in een

gunstige score voor leerbereidheid onder personeel zoals die wordt ingeschat door de werkgever. Dat is niet altijd het geval. Kleine organisaties zijn minder actief op het vlak van sociale innovatie, maar daar is de leerbereidheid van werknemers groter. In de industrie en bij de overheid is de mate van sociale innovatie gemiddeld en de leerbereidheid zoals ingeschat door de werkgever laag (3,62 en 3,56). In de zorg echter is de sociale innovatie gemiddeld, maar de leerbereidheid van de werknemers zoals geschat door de werkgever hoog (3,90). Het lijkt er dus op dat de leerbereidheid van werknemers, zoals die wordt gezien door werkgevers, niet zonder meer afhankelijk is van de mate van sociale innovatie.

FIGUUR 10 gemiddelde score van organisaties voor sociale innovatie, arbeidsproductiviteit en leerbereidheid

Score van 1 (=minimaal) t/m 5 (=maximaal)

RESPONSVERDELING WEA 2010 NAAR BEDRIJFSTAK EN NAAR GROOTTEKLASSE*

HOOFDSECTOR	LISA vestigingenbestand (populatie)	Bruto steekproef	Netto steekproef **	Aantal deelname (databestand)	Netto responspercentage
1. Landbouw, bosbouw en visserij	3.536	524	287	95	33%
2. Industrie	30.941	3.459	2.508	931	37%
3. Bouwnijverheid	33.116	1.869	1.189	432	36%
4. Handel	126.337	3.906	2.569	801	31%
5. Horeca	31.456	1.404	797	268	34%
6. Wegvervoer en communicatie	18.650	2.096	1.154	444	38%
7. Financiële instellingen	10.521	1.105	655	211	32%
8. Zakelijke dienstverlening	77.690	3.541	2.228	865	39%
9. Overheid	2.976	927	451	200	44%
10. Onderwijs	16.570	1.797	1.068	445	42%
11. Gezondheids en welzijnszorg	40.782	2.087	1.287	509	40%
12. Overige dienstverlening	26.862	1.195	750	317	42%
TOTAAL	419.437	23.910	14.943	5.518	37%

GROOTTEKLASSE	LISA vestigingenbestand (populatie)	Bruto steekproef	Netto steekproef **	Aantal deelname (databestand)	Netto responspercentage
2-4	234.309	8.383	3.809	1.179	31%
5-9	86.844	4.531	3.270	1.107	34%
10-49	79.165	4.908	3.652	1.383	38%
50-99	10.258	3.107	2.213	935	42%
100+	8.861	2.981	1.999	914	46%
TOTAAL	419.437	23.910	14.943	5.518	37%

* Vestigingen met minimaal twee werkende personen.

** Netto steekproef: Exclusief de bedrijven/organisaties buiten de inclusiecriteria (o.a.: minimaal twee werkende personen). Zie voor de responsverantwoording: *Werkgevers Enquête Arbeid 2010: Methodologie en beschrijvende resultaten*. Hoofddorp: TNO Arbeid (www.tno.nl/wea).

Werkgevers Enquête Arbeid (WEA)

Bij voorbaat danken wij u zeer voor uw toezegging om de WEA-vragenlijst in te vullen!

De Werkgevers Enquête Arbeid (WEA) is een regelmatig terugkerend vragenlijsonderzoek onder bedrijven en instellingen. Het onderzoek wordt uitgevoerd door TNO in samenwerking met het Ministerie van Sociale Zaken en Welzijn en Stratus Bv.

De volgende thema's komen aan de orde:

- ▲ Algemene kenmerken van de organisatie
- ▲ Arbeidsomstandigheden en arbeidstijden
- ▲ Arbeidsverhoudingen en arbeidsvoorraarden
- ▲ Bedrijfsleid
- ▲ Personeel

Wij gaan zeer zorgvuldig om met de gegevens die u ons ter beschikking stelt. Wij zijn gehouden aan de privacywetgeving. Verstrekken en publicaties naar aanleiding van dit onderzoek zijn altijd anoniem en niet herleidbaar tot concrete bedrijven en individuen.

Invulinstuctie

- ▲ Vult u aistublieft alle vragen in.
- ▲ Bij vragen waar u een keuze kunt maken is het niet nodig lang na te denken. Vaak is uw eerste gedachte het juiste antwoord. Het invullen duurt ongeveer 25 minuten.
- ▲ Indien u uw antwoord wilt corrigeren: maak niet foutje hokje en zet een kruisje in het goede hokje .
- ▲ Bij het invullen van getallen s.v.p. binnen de hokjes blijven.

Als dank voor uw medewerking ontvangt u na het onderzoek een samenvatting van hoofd bevindingen.

Heeft u vragen over het invullen van de vragenlijst, dan kunt u bellen met Paco Lijn op het telefoonnummer: 079 322 26 14.
Indien u vragen heeft over de inhoud van dit onderzoek, kunt u de onderzoekers van TNO bereiken op het telefoonnummer: 023 554 93 93 (Peter Oei of Anneke Goudswaard).

Veel succes bij het invullen!

2010

Werkgevers Enquête Arbeid (WEA)

1 Algemene kenmerken

1. **Wat is uw functie ?**
- Directeur / eigenaar
 - Hoofd / medewerker P&O / HRM
 - Bedrijfsleider / vestigingsmanager
 - Anders, namelijk:
2. **Hoe zou u de 'structuur' van uw bedrijf kort kunnen omschrijven? Ook als deze onderneming uitmaakt van een groter geheel.**
- Zelfstandig (zonder bijkomende vestigingen)
 - Hoofdkantoor van een Nederlandse bedrijf met meerdere vestigingen
 - Hoofdkantoor van een buitenlands bedrijf met meerdere vestigingen
 - Vestiging van een Nederlandse bedrijf
 - Vestiging van een buitenlands bedrijf
 - Anders, namelijk:

3. **Heeft uw bedrijf vooral een 'profit'- of vooral een 'non-profit'-karakter?**

- Vooral een Profit-karakter (strekt winst na)
- Zowel profit- als non-profit-karakter (afhankelijk van de situatie)
- Vooral een Non-profit-karakter (strekt geen winst na)

In deze vragenlijst wordt de term 'bedrijf' gebruikt. Ook (vestigingen van) 'organisaties' en '(overheids-)instellingen' noemen we in deze vragenlijst in het kort 'bedrijf'.

4. **Met hoofdactiviteit wordt bedoeld de producten die worden geproduceerd of de diensten die worden verleend.**
- Wat is de belangrijkste hoofdactiviteit van dit bedrijf?**
-

5. **In (ongeveer) welk jaar is uw bedrijf opgericht?**
-
- Weet niet

6. **Ongeveer hoeveel werknemers zijn er in uw bedrijf in vaste dienst werkzaam en hoeveel FTE vertegenwoordigen zij?**
- (FTE [Full Time Equivalent] is het omrekenen van het totaal aantal [deeltijd en voltijd] werknemers naar voltijs arbeidsplassen) (periode: 1/1/2010; graag aantallen en FTE's, exclusief tijdelijke contracten, uitzendkrachten/gedetacheerde, opdrakrachten, studenten en stagiairs)

Aantal	FTE	
Totaal werknemers: <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	☐ Ja ▶ ga door naar vraag 11 ☐ Nee ▶ ga door naar vraag 12 ☐ Weet niet ▶ ga door naar vraag 13

2 Arbeidsomstandigheden

7. **Wat zijn de belangrijkste arbeidsrisico's in uw bedrijf? (meerdere antwoorden mogelijk)**
- Werkruk
 - Emotioneel zwaar werk
 - Agressie en geweld
 - Lichamelijke belasting (tillen, duwen en/of trekken)
 - Beeldschermwerk
 - Langdurig in dezelfde (ongemakkelijke) houding werken
 - Lawaai
 - Kiel-/niet-/snijgevaar
 - Valgevaar
 - Aanrijdgevaar
 - Gevaarlijke (chemische of biologische) stoffen
 - Straling
 - Omregelmatige werktypen (bijv. nachtarbeid, ploegendienst)
 - Repetitief werk
 - Andere arbeidsrisico's
 - Geen arbeidsrisico's
 - Weet niet
8. **Welke nieuwe maatregelen heeft uw bedrijf in de afgelopen twee jaar ingevoerd op het gebied van arbeid en verzuim? (maatregelen die uw bedrijf langer geleden nam, vallen hierbuiten) (meerdere antwoorden mogelijk)**
- Organisatorische verbeteringen (bijvoorbeeld aanstelling preventiemeewerker)
 - Technische verbeteringen (bijvoorbeeld afscherming van machineonderdelen)
 - Persoonlijke beschermingsmiddelen (bijvoorbeeld een helm of handschoenen)
 - Onderzoek naar arbeidsrisico's en klachten
 - Bevorderen van een gezonde leefstijl (bijvoorbeeld bedrijfsfitness)
 - Algemeen/integraal beleid voor veilig en gezond werken
 - Prakkels om verzuim te voorkomen of terug te dringen
 - Begleiding bij verzuim en re-integratie (bijvoorbeeld aanstelling verzuimcoördinator)
 - Voorlichting, training en deskundigheidsbevordering
 - Aanpassingen in het werk (bijvoorbeeld in functies of roosters)
 - Andere maatregelen
 - Geen maatregelen
 - Weet niet
9. **Heeft u maatregelen getroffen die specifiek zijn gericht op de arbeidsomstandigheden en / of het verzuim van medewerkers die niet in loondienst zijn van uw organisatie? (meerdere antwoorden mogelijk)**
- Ja voor ZZP-ers / freelancers
 - Ja voor uitzendkrachten en / of gedetacheerden
 - Ja voor vrijwilligers
 - Nee
 - Weet niet
10. **Heeft uw bedrijf een Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E)?**

1 Algemene kenmerken	
<p>1. Wat is uw functie ?</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Directeur / eigenaar ☐ Hoofd / medewerker P&O / HRM ☐ Bedrijfsleider / vestigingsmanager ☐ Anders, namelijk: <input type="text"/> <p>2. Hoe zou u de 'structuur' van uw bedrijf kort kunnen omschrijven? Ook als deze onderneming uitmaakt van een groter geheel.</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Zelfstandig (zonder bijkomende vestigingen) ☐ Hoofdkantoor van een Nederlandse bedrijf met meerdere vestigingen ☐ Hoofdkantoor van een buitenlands bedrijf met meerdere vestigingen ☐ Vestiging van een Nederlandse bedrijf ☐ Vestiging van een buitenlands bedrijf ☐ Anders, namelijk: <input type="text"/> <p>3. Heeft uw bedrijf vooral een 'profit'- of vooral een 'non-profit'-karakter?</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Vooral een Profit-karakter (strekt winst na) ☐ Zowel profit- als non-profit-karakter (afhankelijk van de situatie) ☐ Vooral een Non-profit-karakter (strekt geen winst na) <p>In deze vragenlijst wordt de term 'bedrijf' gebruikt. Ook (vestigingen van) 'organisaties' en '(overheids-)instellingen' noemen we in deze vragenlijst in het kort 'bedrijf'.</p> <p>4. Met hoofdactiviteit wordt bedoeld de producten die worden geproduceerd of de diensten die worden verleend.</p> <p>Wat is de belangrijkste hoofdactiviteit van dit bedrijf?</p> <div style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 50px;"></div> <p>5. In (ongeveer) welk jaar is uw bedrijf opgericht?</p> <div style="display: flex; align-items: center;"> <input style="width: 20px; margin-right: 10px; border: 1px solid black;" type="text"/> <input style="width: 20px; margin-right: 10px; border: 1px solid black;" type="text"/> <input style="width: 20px; margin-right: 10px; border: 1px solid black;" type="text"/> </div> <p>Weet niet ☐</p> <p>6. Ongeveer hoeveel werknemers zijn er in uw bedrijf in vaste dienst werkzaam en hoeveel FTE vertegenwoordigen zij?</p> <p>(FTE [Full Time Equivalent] is het omrekenen van het totaal aantal [deeltijd en voltijd] werknemers naar voltijs arbeidsplassen) (periode: 1/1/2010; graag aantallen en FTE's, exclusief tijdelijke contracten, uitzendkrachten/gedetacheerde, opdrakrachten, studenten en stagiairs)</p>	
<p>Aantal</p> <p>Totaal werknemers: <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/></p>	<p>FTE</p> <p><input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/></p> <p> ☐ Ja ▶ ga door naar vraag 11 ☐ Nee ▶ ga door naar vraag 12 ☐ Weet niet ▶ ga door naar vraag 13 </p>

11. Heeft uw bedrijf naar aanleiding van de RI&E een plan van aanpak gemaakt?

- Ja
 Nee
 Weet niet
- Ja, een werknaemer
 Ja, meerdere werknaemers
 Nee, de werkgever vervult zelf de taken van de preventiemeewerker
 Nee, alleen op een andere vestiging/de hoofdvestiging
 Nee, er zijn geen preventiemeewerkers aangesteld
 Weet niet

12. Zijn er in uw bedrijf één of meer werknaemers als preventiemeewerker aangewezen?

- Ik heb dit geregeeld in mijn contract met een externe arbeidsondersteuning
 Ik heb dit geregeeld via de interne arbeidsondersteuning
 Ik heb dit geregeeld via mijn verzuimverzekeraar/zorgverzekeraar
 Ik heb dit geregeeld via mijn assurantiepersoon/arbeidsadviseur
 Ik huur zelf een bedrijfsarts in
 Ik huur zelf een andere gecertificeerde arbeidsondersteuner in
 Ik heb hierover niets geregeeld
 Anders
 Weet niet

13. Hoe heeft u de verplichting tot inschakeling van een bedrijfsarts of arbeidsondersteuner geregeld? (meerdere antwoorden mogelijk)

- Ik heb dit geregeeld in mijn contract met een externe arbeidsondersteuning
 Ik heb dit geregeeld via de interne arbeidsondersteuning
 Ik heb dit geregeeld via mijn verzuimverzekeraar/zorgverzekeraar
 Ik heb dit geregeeld via mijn assurantiepersoon/arbeidsadviseur
 Ik huur zelf een bedrijfsarts in
 Ik huur zelf een andere gecertificeerde arbeidsondersteuner in
 Ik heb hierover niets geregeeld
 Anders
 Weet niet

14. Uw bedrijf heeft mogelijk diensten afgenomen van deze arbeidsondersteuner. In hoeverre bent u tevreden of ontevreden met de volgende diensten van uw aanbieder van arbeidsondersteuning?

	Helemaal tevreden	Tevreden	Tevreden noch ontevreden	Niet tevreden	Helemaal niet tevreden	N.V.T.
a. Adviesgiving over uw Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E)	☐					
b. Toetsing van uw Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E)	☐					
c. Begeleiding van ziekte werknaemers bij terugkeer naar werk	☐					
d. Uitvoeren van Periodiek Arbeidsgesondheidkundig Onderzoek (PAGO)	☐					
e. Uitvoeren van aanstellingskeuring(en)	☐					

15. De Arbowet is enige jaren geleden gewijzigd. Bent u op de hoogte van de onderstaande wijzigingen in de Arbowet- en regelgeving?

	Ja	Nee
a. Deskundigheidsrisico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) voor bedrijven met minder dan 25 werknaemers is niet meer altijd nodig	☐	☐
b. De wettelijke verplichting tot het aanbieden van een arbo-spreekuur is vervallen	☐	☐
c. Werkgevers zijn verplicht om beleid te voeren tegen werkdruk, agressie en geweld, en intimidatie	☐	☐
d. Sociale partners kunnen een arbo-catalogus opstellen waarin ze concrete afspraken maken ter verbetering van de arbeidsomstandigheden	☐	☐

16. In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen over de Arbowet?

	Helemaal eens	Eens	Eens noch oneens	Oneens	Helemaal oneens
a. Ons bedrijf is over de wijzigingen in de Arbowet van de afgelopen jaren goed geïnformeerd	☐				
b. De wijzigingen in de Arbowet hebben in de afgelopen jaren tot wijzigingen geleid in het bedrijfsbeleid	☐				
c. De Arbowet- en regelgeving is binnen ons bedrijf goed uitvoerbaar	☐				
d. In ons bedrijf vindt overleg plaats met werknaemers over arbo en verzuim	☐				
e. De administratie rond de Arbowet kost veel tijd	☐				
f. De Arbowet- en regelgeving is onduidelijk	☐				
g. Het aantal wettelijke verplichtingen in de Arbowet is groot	☐				
h. Ons bedrijf envaart regelmatig obstakels om te voldoen aan de Arbowet- en regelgeving	☐				

17. In 2007 is de Arbeidstdienstwet gewijzigd. De werkgever kan nu gebruikmaken van ruimere normen zonder dat daarover CAO-afspraken noodzakelijk zijn. In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen over de Arbeidstdienstwet (ATW)?

	Helemaal eens	Eens	Eens noch oneens	Oneens	Helemaal oneens
a. Ons bedrijf is goed op de hoogte van de in 2007 gewijzigde Arbeidstdienstwet (ATW)	☐				
b. De wijzigingen in de ATW hebben geleid tot wijzigingen in de door ons bedrijf gehanteerde arbeids- en rusttijden	☐				
c. In ons bedrijf vindt overleg plaats met werknaemers over arbeids- en rusttijden	☐				
d. Ons bedrijf envaart regelmatig obstakels om aan de ATW te voldoen	☐				

18. Is er in uw branche een brancheorganisatie actief op het gebied van arbo? Een brancheorganisatie is een organisatie die doet aan belangengenootschap voor en dienstverlening aan de aangesloten werkgevers binnen een branche.

Ja

Nee

Weet niet

19. Hebben sociale partners in uw branche een arbocatalogus opgesteld?

Ja

► ga door naar vraag 20

Nee

► ga door naar vraag 21

Weet niet

Ja

Nee

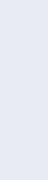
Weet niet

20. Wordt deze arbocatalogus door uw bedrijf gebruikt?

Ja

Nee

Weet niet

  	<p>21. Van welke diensten van uw branche-organisatie maakt u gebruik? (meerdere antwoorden mogelijk)</p> <p> ☐ Branche-R&E ☐ Verzummelding via branchenet ☐ Collectief contract met verzekeraar ☐ Collectief contract met arbeidservar ☐ Cursusaanbod over arbo en verzum ☐ Informatie en advies over arbo, verzum en/of re-integratie ☐ Geen van deze ☐ Anders </p> <p style="text-align: right;">ga door naar vraag 22</p>																																																															
22. Hoe beoordeelt u de rol van de brancheorganisatie bij het ondersteunen van uw bedrijf rondom arbeid beleid?	<p> ☐ Goed ☐ Voldoende ☐ Matig ☐ Slecht ☐ Weet niet </p> <p style="text-align: right;">ga door naar vraag 23</p> <p style="text-align: right;">ga door naar vraag 22</p>																																																															
23. In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen?	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th></th> <th>Helaas niet</th> <th>Eens niet</th> <th>Eens noch niet</th> <th>Onlangs</th> <th>Helaas onlangs</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>a. Brancheafspraken in CAO's of arbocatalogi leiden tot veranderingen die werknemers echt merken</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>b. Werkgevers kunnen zelf het ziekeverzuim beperken</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>c. Door de Arbowet- en regelgeving wordt in ons bedrijf extra aandacht aan arbeidsomstandigheden besteed</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>d. De werknemers zijn alles bij elkaar tevreden over het arbo- en verzumbelde binnen ons bedrijf</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>e. In ons bedrijf wordt een medewerker met een ongezonde leefstijl en werksit daarop aangesproken</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>f. In ons bedrijf treffen we maatregelen zodat werknemers langer kunnen doorwerken</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>g. Door de Arbeidstijdwet- en regelgeving wordt in ons bedrijf extra aandacht gegeven aan de werk- en rusttijden</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>h. De werknemers zijn alles bij elkaar tevreden over het werklijdenbeleid in ons bedrijf</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> </tbody> </table>											Helaas niet	Eens niet	Eens noch niet	Onlangs	Helaas onlangs	a. Brancheafspraken in CAO's of arbocatalogi leiden tot veranderingen die werknemers echt merken	☐	☐	☐	☐	☐	b. Werkgevers kunnen zelf het ziekeverzuim beperken	☐	☐	☐	☐	☐	c. Door de Arbowet- en regelgeving wordt in ons bedrijf extra aandacht aan arbeidsomstandigheden besteed	☐	☐	☐	☐	☐	d. De werknemers zijn alles bij elkaar tevreden over het arbo- en verzumbelde binnen ons bedrijf	☐	e. In ons bedrijf wordt een medewerker met een ongezonde leefstijl en werksit daarop aangesproken	☐	f. In ons bedrijf treffen we maatregelen zodat werknemers langer kunnen doorwerken	☐	g. Door de Arbeidstijdwet- en regelgeving wordt in ons bedrijf extra aandacht gegeven aan de werk- en rusttijden	☐	h. De werknemers zijn alles bij elkaar tevreden over het werklijdenbeleid in ons bedrijf	☐																				
	Helaas niet	Eens niet	Eens noch niet	Onlangs	Helaas onlangs																																																											
a. Brancheafspraken in CAO's of arbocatalogi leiden tot veranderingen die werknemers echt merken	☐	☐	☐	☐	☐																																																											
b. Werkgevers kunnen zelf het ziekeverzuim beperken	☐	☐	☐	☐	☐																																																											
c. Door de Arbowet- en regelgeving wordt in ons bedrijf extra aandacht aan arbeidsomstandigheden besteed	☐	☐	☐	☐	☐																																																											
d. De werknemers zijn alles bij elkaar tevreden over het arbo- en verzumbelde binnen ons bedrijf	☐	☐	☐	☐	☐																																																											
e. In ons bedrijf wordt een medewerker met een ongezonde leefstijl en werksit daarop aangesproken	☐	☐	☐	☐	☐																																																											
f. In ons bedrijf treffen we maatregelen zodat werknemers langer kunnen doorwerken	☐	☐	☐	☐	☐																																																											
g. Door de Arbeidstijdwet- en regelgeving wordt in ons bedrijf extra aandacht gegeven aan de werk- en rusttijden	☐	☐	☐	☐	☐																																																											
h. De werknemers zijn alles bij elkaar tevreden over het werklijdenbeleid in ons bedrijf	☐	☐	☐	☐	☐																																																											
24. Stelt uw verzekeraar uw bedrijf (extra) premiekorting in het vooruitzicht bij het aantoonbaar verbeteren van arbeidsomstandigheden en verzuim?	<p> ☐ Ja, onze zorgverzekerar doet dat ☐ Ja, onze verzuumverzekerar doet dat ☐ Ja, onze zorgverzekerar en verzuumverzekerar doen dat ☐ Nee ☐ Weet niet </p>																																																															
25. Stelt uw bedrijf bij de inkopen van producten of diensten als eis dat er veilig en gezond mee kan worden gewerkt?	<p> ☐ Ja, altijd ☐ Ja, soms ☐ Nee ☐ Weet niet </p>																																																															
26. Heeft uw bedrijf wel eens gebruik gemaakt van de mogelijkheid om het loon van ziekte werknemers (gedeeltelijk) in te houden of hen te ontslaan, indien zij onvoldoende moedigen aan hun re-integratie?	<p> ☐ Ja, wel eens loon ingehouden ☐ Ja, wel eens ontslag ☐ Ja, zowel wel eens loon ingehouden als wel eens ontslag ☐ Nee, maar dat sluiten wij niet uit ☐ Nee, vinden wij niet nodig ☐ Weet niet </p>																																																															
27. Bent u bekend met de volgende regelingen voor ouderen met een uitkering?	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th></th> <th>Ja</th> <th>Nee</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Premievrijstelling bij aanname van 50-plusser</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Loonkostencompensatie bij ziekte van aangenomen werkloze 55-plusser</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> </tbody> </table>											Ja	Nee	Premievrijstelling bij aanname van 50-plusser	☐	☐	Loonkostencompensatie bij ziekte van aangenomen werkloze 55-plusser	☐	☐																																													
	Ja	Nee																																																														
Premievrijstelling bij aanname van 50-plusser	☐	☐																																																														
Loonkostencompensatie bij ziekte van aangenomen werkloze 55-plusser	☐	☐																																																														
28. Bent u bekend met de volgende regelingen voor gedeeltelijk arbeidsongeschikten?	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th></th> <th>Ja</th> <th>Nee</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>No-riskpolis bij ziekte en arbeidsongeschiktheid (in de eerste 5 jaar na aanname)</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Subsidie voor aanpassing van de werkplek</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Jobcoach: vergeding voor extra begeleiding op het werk</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Proefplaatsing van max. 3 maanden zonder salaris te hoeven betalen</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Loonkostensubsidie van 50% minimumloon bij aanname van arbeidsongeschikte of langdurig werkloze beneden 50 jaar</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Londispersatie voor Wajonger</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Premiekortingen of vruchtstellingen bij aanname van arbeidsongeschikte of Wajonger</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> </tbody> </table>											Ja	Nee	No-riskpolis bij ziekte en arbeidsongeschiktheid (in de eerste 5 jaar na aanname)	☐	☐	Subsidie voor aanpassing van de werkplek	☐	☐	Jobcoach: vergeding voor extra begeleiding op het werk	☐	☐	Proefplaatsing van max. 3 maanden zonder salaris te hoeven betalen	☐	☐	Loonkostensubsidie van 50% minimumloon bij aanname van arbeidsongeschikte of langdurig werkloze beneden 50 jaar	☐	☐	Londispersatie voor Wajonger	☐	☐	Premiekortingen of vruchtstellingen bij aanname van arbeidsongeschikte of Wajonger	☐	☐																														
	Ja	Nee																																																														
No-riskpolis bij ziekte en arbeidsongeschiktheid (in de eerste 5 jaar na aanname)	☐	☐																																																														
Subsidie voor aanpassing van de werkplek	☐	☐																																																														
Jobcoach: vergeding voor extra begeleiding op het werk	☐	☐																																																														
Proefplaatsing van max. 3 maanden zonder salaris te hoeven betalen	☐	☐																																																														
Loonkostensubsidie van 50% minimumloon bij aanname van arbeidsongeschikte of langdurig werkloze beneden 50 jaar	☐	☐																																																														
Londispersatie voor Wajonger	☐	☐																																																														
Premiekortingen of vruchtstellingen bij aanname van arbeidsongeschikte of Wajonger	☐	☐																																																														
29. Indien u in vraag 28 bij elke regeling 'nee' hebt ingevuld: ► door naar vraag 30: anders verder met vraag 29.	<p> ☐ Heeft uw bedrijf een of meer van deze regelingen gebruikt bij het in dienst nemen van (gedeeltelijk) arbeidsongeschikte medewerkers? </p> <p> ☐ Ja, en regeling was doorslaagend ☐ Nee ☐ Weet niet </p>																																																															
30. Hoe groot acht u de kans dat de Arbeidsinspectie uw bedrijf controleert?	<p> ☐ Zeer groot ☐ Groot ☐ Groot noch klein ☐ Klein ☐ Zeer klein </p>																																																															

3 Arbeidsverhoudingen en Arbeidsvoorraarden

Werkgroep Enquête Arbeid (WEA) 2010

31. Is er in uw bedrijf een ondernemingsraad of personeelsvertegenwoordiging?

- Ja, een ondernemingsraad of medezeggenschapsraad (OR of MRR) ▶ ga door naar vraag 32
 Ja, een personeelsvertegenwoordiging (PVV)
 Nee ▶ ga door naar vraag 33
 Weet niet ▶ ga door naar vraag 33

32. Hoe tevreden of ontevreden bent u over het functioneren van de OR, MRR en / of PVV? (geef een rapportcijfer van 1 = zeer ontevreden tot 10 = zeer tevreden)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
☐									

33. Is uw bedrijf lid van een werkgeversvereniging (ook wel branchevereniging)? Een werkgeversvereniging is een organisatie die doet aan belangentehartstelling voor en dienstverlening aan de aangesloten werkgevers. Een belangrijke activiteit is het voeren van CAO-onderhandelingen namens de werkgevers.

- Ja ▶ ga door naar vraag 34
 Nee ▶ ga door naar vraag 35
 Weet niet ▶ ga door naar vraag 35

34. Hoe tevreden of ontevreden bent u met de behartiging van uw belangen door de werkgeversorganisatie? (geef een rapportcijfer van 1 = zeer ontevreden tot 10 = zeer tevreden)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
☐									

35. Valt uw bedrijf onder een Collectieve Arbeids Overeenkomst (CAO)?

- Ja, bedrijf valt onder ondernemings-CAO
 Ja, bedrijf valt onder bedrijfsfak-CAO
 Ja, bedrijf valt onder arbeidsvoorwaardenregeling voor overheidspersoneel
 Ja, bedrijf valt onder andere CAO-vorm
 Nee, bedrijf valt niet onder een CAO, maar volgt een bepaalde CAO wel geheel
 Nee, bedrijf valt niet onder een CAO, maar volgt een bepaalde CAO wel gedeeltelijk
 Nee, bedrijf valt niet onder een CAO ▶ ga door naar vraag 37
 Weet niet ▶ ga door naar vraag 37

36. Hoe tevreden of ontevreden bent u met de CAO of arbeidsvoorraardenregeling? (geef een rapportcijfer van 1 = zeer ontevreden tot 10 = zeer tevreden)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
☐									

37. Heeft u het afgelopen jaar gebruikt gemaakt van één of meerdere van onderstaande faciliteiten van het O&O fonds in uw sector (O&O fonds betekent opleiding- en ontwikkelingsfonds)? (meerdere antwoorden mogelijk)

- (Bekostiging van) functiegerichte scholing voor één of meerdere werknemers
 (Bekostiging van) algemene scholing voor één of meerdere werknemers
 (Bekostiging van) beroepsopleidingen van leerlingen
 Advies en/of ondersteuning bij EVC trajecten (EVC betekent ervaringscertificaat voor Eerdere Verworven Competenties)
 Advies en/of ondersteuning op het gebied van arbeleid
 Advies en/of ondersteuning bij het terugdringen van ziekteverzuim
 Advies en/of ondersteuning op het gebied van personeelsbeleid (zoals loophaan-ontwikkeling of functioneringsgesprekken)
 Advies en/of ondersteuning ten behoeve van mobiliteit van werknemers (zoals opzetten mobilitatiefonds of sociale harmen)
 Advies en/of ondersteuning op het terrein van re-integratie van werknemers
 Advies en/of ondersteuning bij het in dienst nemen van werknemers met een grote afstand tot de arbeidsmarkt
 Advies en/of ondersteuning in het kader van werkvergingsplaatsen of stageplaatsen
 Er is wel een O&O fonds, maar wij maken geen gebruik van genoemde faciliteiten.
 Anders
 Mijn sector heeft geen O&O fonds
 Weet niet

38. Hoe tevreden bent u met het functioneren van het O&O fonds? (geef een rapportcijfer van 1 = zeer ontevreden tot 10 = zeer tevreden)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
☐									

39. Is er in uw bedrijf werkoverleg met medewerkers?

- Neen, nooit
 Ja, eens in de paar jaar
 Ja, jaarlijks
 Ja, meerdere keren per jaar

40. Is er in uw bedrijf een klachtenregeling voor het personeel?

- Ja
 Nee
 Weet niet

48. Wat was de voornameste reden voor beëindiging als werkgever bij de meest recente beëindiging?

- Bedrijfseconomisch (individueel / collectief)
- Persoonlijk (dysfunctioneren of verwijtbaar handelen van werkneemers)
- Verstoerde arbeidsverhouding
- Arbeitsangstschiedheit
- Vrijwillige uittreding door werkneemer
- Pensionering en / of overlijden
- Anders
- Niet van toepassing

49. In welke mate kunnen medewerkers zelf beslissen over de volgende onderwerpen?

	Helemaal niet	In geringe mate	In sterke mate	In zeer sterke mate / volledig	Weet niet
a. Het bepalen van de werknethodes	☐	☐	☐	☐	☐
b. Het bepalen van de werkverdeling	☐	☐	☐	☐	☐
c. Het bepalen van de werktijden en pauzes	☐	☐	☐	☐	☐
d. Het oplossen van operationele problemen/storingen in het productieproces van werkprocesses	☐	☐	☐	☐	☐

50. Is teamwerk een belangrijk kenmerk van de werkorganisatie in uw bedrijf?

- Ja ▶ ga door naar vraag 51
- Nee ▶ ga door naar vraag 52
- Weet niet ▶ ga door naar vraag 52

51. Als u denkt aan de taken die moeten worden uitgevoerd door de teams: besissen de teamleden dan onderling hoe en door wie de taken moeten worden uitgevoerd of is er gewoonlijk een leidinggevende die de taken onder de teamleden verdeelt?

- De teamleden besissen zelf onderling
- De taken worden verdeeld door een leidinggevende

52. Bent u het eens of oneens met de volgende stellingen over het beleid van uw bedrijf?

	Helemaal eens	Eens	Eens noch onens	Oneens	Helemaal oneens		In zeer sterke mate	In sterke mate	In enige mate	In geringe mate	Helemaal niet	Weet niet
a. Ons bedrijf reageert meteen op ontwikkelingen die op haar afkomen	☐		☐									
b. Ons bedrijf hält bewusst neue Kenntnisse von buiten nach innen	☐		☐									
c. Ons bedrijf werkt samen met derden en/of participeert in netwerken	☐		☐									
d. Ons bedrijf maakt steeds nieuwe combinaties tussen verschillende manieren van het organiseren van het werkproces (bijvoorbeeld het regelmatig combineren van flexibel inzetten van personeel met nieuwe toepassingen van ICT)	☐		☐									
e. In ons bedrijf worden de talenten van medewerkers zo goed mogelijk (optimaal) benut	☐		☐									
f. In ons bedrijf worden de werkprocessen regelmatig vernieuwd	☐		☐									
g. In ons bedrijf wordt regelmatig naar nieuwe marktkenklianten gezocht	☐		☐									
h. In ons bedrijf worden de bestaande producten/diensten regelmatig verbeerd en/of verfijnd	☐		☐									

53. Heeft dit bedrijf in de afgelopen twee jaar een...

- nieuw of in belangrijke mate verbeterd product of dienst geïntroduceerd?
- nieuw of in belangrijke mate verbeterd proces ingevoerd voor het produceren van goederen of het leveren van diensten?
- nieuw of in belangrijke mate verbeterde marketingmethode ingevoerd?
- nieuw of belangrijke organisatorische verandering doorgevoerd?

54. De volgende stellingen gaan over bedrijfsprestaties in de afgelopen twee jaar.

- De arbeidsproductiviteit in ons bedrijf is
- De kwaliteit van de producten/diensten van ons bedrijf is
- De tevredenheid van de klanten van ons bedrijf is
- De omzet van ons bedrijf is
- De winst van ons bedrijf is *

*indien non-profit: het positieve financieel resultaat van onze organisatie is

55. Hoe zou u de arbeidsproductiviteit van uw bedrijf inschatten ten opzichte van de arbeidsproductiviteit van uw concurrenten in de markt/andere organisaties die een vergelijkbare dienst verleiden?

- De arbeidsproductiviteit in mijn bedrijf:*
- ruim boven het gemiddelde
- boven het gemiddelde
- gemiddeld
- onder het gemiddelde
- ruim onder het gemiddelde

56. Past uw bedrijf in sterke mate de volgende vormen van flexibilisering van de arbeid toe?

- Breed inzetbaarheid van personeel
- Flexibele werktijden
- Flexible contracten
- Zelf roosteren (werkneemers zelf de werktijden laten bepalen)
- Telewerken / thuiswerken

Indien u bij vraag 56-b 'in (zeer) sterke/énige/geenige mate' heeft geantwoord:

57. Uw bedrijf heeft flexibele werktijden. Is er sprake van:

- werk op onregelmatige werktijden buiten kantooruren
- keuzemogelijkheden in werktijden voor medewerkers

Indien u bij vraag 57-a 'in (zeer) sterke/engel/geringe mate' heeft geantwoord:
Uw bedrijf heeft werk op onregelmatige werktijden buiten kantooruren. Hoe groot schat u het percentage werknemers werkzaam:

- buiten kantooruren:	<input type="text"/> %
- in de nacht:	<input type="text"/> %

Indien u bij vraag 56-c 'in (zeer) sterke/engel/geringe mate' heeft geantwoord:
Uw bedrijf maakt gebruik van flexibele contracten. In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen?

	Helemaal eens	Eens	Eens hoog oneens	Oneens	Helemaal oneens
a. Wij bieden onze flexibele werknemers uitdagende functies	☐				
b. Wij bieden heldere werkinstucties voor nieuwe flexibele werknemers	☐				
c. Wij bieden flexibele werknemers ontwikkelmogelijkheden	☐				
d. Wij nemen onze flexibele werknemers makkelijk op in onze bedrijfscultuur	☐				

60. Kunt u aangeven welke automatiseringsituatie voor uw bedrijf van toepassing is?

	Ja	Nee	Weet niet
a. In mijn bedrijf zijn computers aanwezig	☐	☐	☐
b. In mijn bedrijf zijn computers aanwezig, en die zijn met elkaar verbonden in een computer-network	☐	☐	☐
c. In mijn bedrijf hebben we een computernetwerk met minstens de volgende software-functies: email, internet, LAN (lokale netwerk van computers)	☐	☐	☐
d. In mijn bedrijf worden de bedrijfsprocessen (ook) door computers geregistreerd (bijv. door workflow software, ERP, groupware, sociale media/socialware-toepassingen)	☐	☐	☐
e. In mijn bedrijf worden (ook) e-commerce toepassingen gebruikt, vormnamelijk internet of webgedreven sales of dienstverlening	☐	☐	☐

65. In hoeverre zijn onderstaande stellingen van toepassing op uw bedrijf?

	In zeer sterke mate	In sterke mate	In enige mate	In geleide mate	Helemaal niet	Weet niet
a. Werknemers kunnen hun taken niet meer optimaal uitvoeren door verminderde fysieke of mentale belastbaarheid	☐					
b. Werknemers verliezen kennis en vaardigheden omdat zij deze niet of onvoldoende gebruiken	☐					
c. Werknemers beschikken over kennis en vaardigheden die door veranderingen in het werk niet meer nodig zijn	☐					
d. Werknemers zitten vast in verouderde denkpatronen over hun werk en/of omgang met klanten	☐					

66. De volgende vragen gaan over bedrijfsbeleid gericht op mensen die willen werken, maar langdurig werkloos of arbeidsgehandicapt zijn. In het kort: 'Kwetsbare groepen'. Is het inzetten van kwetsbare groepen expliciet onderdeel van de missie van uw bedrijf?

Ja	☐
Nee	☐
Weet niet	☐

67. Heeft uw bedrijf in de afgelopen twee jaar bewust personen in dienst genomen afkomstig uit een of meer kwetsbare groepen, zoals langdurig werklozen, voortijdig schoolverlaters en jong- of gedeeltelijk gehandicapten?

68. Ongeveer hoeveel werknemers in uw bedrijf zijn afkomstig uit 'kwetsbare groepen'? Het opgegeven aantal mag niet groter zijn dan in vraag 6.

Aantal kwetsbare werknemers: Weet niet

69. Welke belemmeringen zijn er voor uw bedrijf om (meer) personen uit kwetsbare groepen in dienst te nemen? (meerdere antwoorden mogelijk)

- De verwachte kosten van begeleiding
- Financiële risico's door productiviteitsverlies
- De verwachte organisatorische rompslomp
- Het werk in ons bedrijf leent zich er niet voor
- Onbekendheid met waar kwetsbare werkzoekenden kunnen worden gevonden
- Kwetsbare werkzoekenden solliciteren niet bij ons bedrijf
- Er zijn geen belemmeringen
- Anders
- Weet niet

70. Is het voor de personele bezetting in uw bedrijf belangrijk dat werknemers tot hun 65ste doorwerken?

- Ja
- Nee
- Weet niet

5 Personaal

61. Heeft uw bedrijf op dit moment vacatures?

☐ Ja	☒ ga door naar vraag 62
☐ Nee	☒ ga door naar vraag 64
☐ Weet niet	☒ ga door naar vraag 64

62. Hoeveel vacatures?

Aantal vacatures:

Weet niet

63. Hoeveel van deze vacatures acht u moeilijk vervulbaar?

- Moeilijk vervulbaar
- Weet niet

64. Ongeveer hoeveel procent van het totale personeel vindt u wat betreft kwalificatie en ervaring momenteel voldoende toegerust voor hun werk?

<input type="text"/> %

71. Is het voor de personele bezetting in uw bedrijf belangrijk dat werknemers ook na hun 65ste doorwerken?
- Ja
 - Nee
 - Weet niet

72. Welke voorzieningen/maatregelen zijn er in uw bedrijf getroffen, zodat alle werknemers langer kunnen doorwerken? (meerder antwoorden mogelijk)

- Deeltidig vervroegde uitbreiding (deeltijdig-VUT)
 - Oudere werknemers vrijstellen van onregelmatige- en ploegendienst
 - Kortere werkweek/aanpassing werktijden op individuele basis
 - Extra vrije dagen bij oudere werknemers
 - Stimuleren schoolings- en/of cursusdeelname
 - Taakverbinding/Taakrolle
 - Taakverlichting of aanpassing takenpakket
 - Loopbaan- en/of functioneringsgesprekken
 - Omscholen naar een andere baan/functie
 - Teruggang in salaris/in functie ('demotie')
 - Aanpassing van de werkplek
 - Gezondheidsbied/stimuleren van gezondheid ingevoerd
 - Er zijn geen voorzieningen/maatregelen getroffen

73. Wat was binnen uw bedrijf het ziekteverzuim in 2009, exclusief zwangerschap- en bevallingsverlof?

, % Weet niet

74. Alles bij elkaar genomen, hoe tevreden bent u over uw personeel wat betreft hun:

	In zeer sterke mate	In sterke mate	In enige mate	In geringe mate	Helemaal niet	Weet niet
a. Brede inzetbaarheid	☐					
b. Betrokkenheid	☐					
c. Flexibiliteit in werklijd	☐					
d. Bereidheid nieuwe dingen te leren	☐					
e. Kwaliteit van hun geleverde werk	☐					
f. Arbeitsproductiviteit	☐					

Indien u bij vraag 2 heeft geantwoord dat 'uw hoofdkantoor/westiging/organisatie onderdeel is van een grotere organisatie':

Wat is het totaal aantal werknemers van deze totale organisatie in Nederland?

werknemers (mag een schatting zijn)
 Weet niet

75. Eerder in dit onderzoek vroegen wij u hoeveel werknemers er in uw bedrijf in vaste dienst werkzaam zijn.

Nu volgen enkele vragen over verdeelingen van uw werknemers.

Wilt u bij het beantwoorden van de vragen 1/1/2010 als peildatum gebruiken.
U kunt ervoor kiezen om de antwoorden of in absolute aantallen te geven of in procenten op basis van uw eerder opgegeven totaalcijfer.
Graag antwoorden exclusief uitzendkrachten, gedetacheerden, oproepkrachten, studenten en stagiairs.

Aantal

Indien geen aantal:
percentage

Total werknemers in vaste dienst (neem het aantal over uit vraag 6):						
Mannen:						
Vrouwen:						
Jonger dan 25 jaar:						
25 tot en met 44 jaar:						
45 tot en met 54 jaar:						
55 jaar of ouder:						

Kunt u de werknemers in aantalen of percentages onderverdelen in:						
Laaggeschoolden (maximaal LBO, MAVO, VMBO):						
Middelbaar geschoolden (maximaal MBO, HAVO, VWO):						
Hooggeschoolden (hoger onderwijs of universiteit):						
Allochtonen (niet-Nederlandse en niet-westereuse medewerkers):						
Deeltijders (arbeidsovereenkomst van minder dan 36 uur per week):						

76. Hoeveel flexibele werknemers waren er in uw bedrijf werkzaam op 1 januari 2010?

Aantal

Kunt u de flexibele werknemers onderverdelen in:						
Personnel in tijdelijke dienst (arbeidsovereenkomst voor bepaalde duur):						
Uitzendkrachten:						
Zelfstandig Zonder Personeel (ZZP-ees) en/of freelancers:						
Overige flexibele werknemers (o.a. gedetacheerden, oproepkrachten):						

77.

Indien u bij vraag 2 heeft geantwoord dat 'uw hoofdkantoor/westiging/organisatie onderdeel is van een grotere organisatie':

Wat is het totaal aantal werknemers van deze totale organisatie in Nederland?

werknemers (mag een schatting zijn)

78. Indien u opmerkingen heeft over dit onderzoek, of onderwerpen heeft gemist, kunt u dit hier aangeven.

79. U bent in dit onderzoek terechtgekomen op basis van een steekproef uit een groot vestigingbestand. Mogen wij u benaderen voor eventueel vervolgonderzoek op het gebied van arbeid en organisatie?

- Ja ▶ ga door naar vraag 80
- Nee ▶ ga door naar vraag 81. Wij zullen u in het kader van de huidige steekproef niet benaderen voor vervolgonderzoek. Wij kunnen echter niet uitsluiten dat uw vestiging geselecteerd kan worden in andere steekproeven, omdat dergelijke selecties aselect zijn. Dat wil zeggen dat deze zijn gebaseerd op een zekere mate van toeval.

80. Graag verzoeken wij u om hieronder uw gegevens te noteren.

Naam	☐ De heer ☐ Mevrouw
Telefoonnummer	
E-mailadres	

81. Wilt u erop geattendeerd worden dat de WEA 2010 brochure (een brochure met de resultaten van dit onderzoek) beschikbaar is voor download op de TNO website?

- Ja ▶ wilt u dan uw e-mailadres achterlaten als u dat nog niet hierboven heeft aangegeven (dit e-mailadres wordt door ons losgekoppeld van de antwoorden die u heeft gegeven)
- Nee ▶ Einde vragenlijst

Hartelijk dank voor uw medewerking!

	VESTIGINGSGROOTTE (zelfgerapporteerd)	PROFIT OF NON-PROFIT (zelfgerapporteerd)												Overig							
		100+				50-99				10-49											
		Totaal		5-9		10-49		50-99		100+		Non-profit		Mixed							
N:	5.518	2.818	1.127	1.037	135	116	4.374	556	575	47	407	436	1.662	414	245	138	1.022	39	218	537	353
%:	100%	5.4%	22%	20%	2.6%	2.2%	7.9%	10%	10%	0.9%	7.4%	7.9%	30%	7.5%	4.4%	2.5%	19%	0.7%	4.0%	9.7%	6.4%
MODULE 0. DATOVERZAMELINGSKENMERKEN															SECTOR						
															Onderwijs	Zorg					
															Overheid						
															Zakelijke dienstverlening						
															Financiële instellingen						
															Vervoer & communicatie						
															Horeca						
															Handel						
															Bouw						
															Industrie						
															Landbouw						
Provincie [N=5.518]																					
· 1. Groningen																					
· 2. Friesland																					
· 3. Drenthe																					
· 4. Overijssel																					
· 5. Gelderland																					
· 6. Utrecht																					
· 7. Noord-Holland																					
· 8. Zuid-Holland																					
· 9. Zeeland																					
· 10. Noord-Brabant																					
· 11. Limburg																					
· 12. Flevoland																					
Methode van afname [N=5.518]																					
· 1. Internet																					
· 2. Schriftelijk																					
MODULE 1. BEDRIJFSKENMERKEN																					
1. Functie van respondent in dit bedrijf [N = 5.507]																					
· 1. Directeur / eigenaar																					
· 2. Hoofd / medewerker P&O / HRM																					
· 3. Bedrijfsleider / vestigingsmanager																					
· 4. Anders																					
2. Structuur van dit bedrijf [N = 5.512]																					
· 1. Zelfstandig																					
· 2. Hoofdkantoor Nederlandse bedrijf met meerdere vestigingen																					
· 3. Hoofdkantoor buitenlands bedrijf met meerdere vestigingen																					
· 4. Vestiging Nederlandse bedrijf																					
· 5. Vestiging buitenlands bedrijf																					
· 6. Anders																					
3. Bedrijf vooraleer 'profit'-'of 'non-profit'-karakter [N=5.505]																					
· 1. Voor profit-karakter																					
· 2. Zowel profit- als non-profit karakter																					
· 3. Voor non-profit karakter																					
5. In (ongeveer) welk jaar is bedrijf opgericht [N=5.149] [M]																					
- Minimum																					
- Maximum																					
6a. Vestigingsgrootte (totale aantal werknemers, zelfgerapporteerd) [N = 5.234]																					
· 1-2-4																					
· 2-5-9																					
· 3-10-49																					
· 4-50-99																					
· 5-100+																					
- Gemiddelde																					
6b. Totale aantal FTE's [N=4.842] [M]																					

MODULE 2. ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN

1. Wat zijn de belangrijkste arbeidsrisico's in uw bedrijf? [meerdere antwoorden mogelijk] (N=5,116)

- a. Werkdruk
 - b. Emotioneel zwaar werk
 - c. Agressie en geweld
 - d. Lichaamlijke belasting
 - e. Beddenhervormwerk
 - f. Langdurig in dezelfde (ongemakkelijke) houding werken
 - g. Lawaai
 - h. Knel-/pleet-/snijgevaar
 - i. Valgevaar
 - j. Aanrijdgevaar
 - k. Gevaarlijke stoffen
 - l. Straling
 - m. Onregelmatige werktijden
 - n. Repeterend werk
 - o. Andere arbeidsrisico's
 - p. Geen arbeidsrisico's

1. Welke nieuwe maatregelen heeft uw bedrijf in de afgelopen 2 jaar ingevoerd op het gebied van arbeid en arbeidsomstandigheden?

- en verzuim? [meerdere antwoorden mogelijk] (N=5,518)

 - a. Organisatorische verbeteringen (bijvoorbeeld aanstelling preventiemedewerker)
 - b. Technische verbeteringen (bijvoorbeeld afscherming van machineonderdelen)
 - c. Persoonlijke beschermingsmiddelen (bijvoorbeeld een helm of handschoenen)
 - d. Onderzoek naar arbeidsrisico's en rischten
 - e. Bevorderen van een gezonde leefstijl (bijvoorbeeld bedrijfsfitness)
 - f. Algemeen/integraal beleid voor veilig en gezond werken
 - g. Prikkels om verzuim te voorkomen of terug te dringen
 - h. Begleiding bij verzuim en re-integratie (bijvoorbeeld aanstelling verzuimcoördinator)
 - i. Voorlichting, training en deskundigheidsbevordering
 - j. Aanpassingen in het werk (bijvoorbeeld in functies of roosters)
 - k. Andere maatregelen
 - l. Geen maatregelen
 - m. Weet niet

Heeft u maatregelen getroffen die specifiek zijn gericht op de arbeidsomstandigheden en / of het verzuim van medewerkers die niet in loondienst zijn van uw organisatie? [meerdere antwoorden mogelijk] (N=5,518)

ca. ca. ca. voor z.s / incunables
ca. b.-la, voor uitzendingen en / of gedetacheerden
ca. voor vrijwilligere

c., ja, voor vrijmogen			
d. Nee			
e. Weet niet			
1.O. Heeft uw bedrijf een R&E? [N=5.518]			
1.Ja			
2.Nee			
3.Weet niet			
1.I. Heeft uw bedrijf naar aanleiding van de R&E een plan van aanspak gemaakt? [N=2.687]			
1.Ja			
2.Nee			
3.Weet niet			

	VESTIGINGSGROOTTE (zelfgerapporteerd)	PROFIT OF NON-PROFIT (zelfgerapporteerd)	SECTOR																					
			Overheid				Onderwijs				Zorg													
			Zakelijke dienstverlening		Financiële instellingen		Vervoer & communicatie		Horeca		Handel		Bouw											
Totaal	2-4	5-9	10-49	50-99	100+	Non-profit	Mixed	Profit	Landbouw	Industrie	Bouw	Horeca	Handel	Bouw										
12. Zijn er in uw bedrijf één of meer medewerkers als preventiemeewerker aangesteld? [N=5.517]			26%	18%▼	30%△	41%▲	55%▲	47%▲	25%	20%▼	34%▲	37%	43%▲	33%△	22%▼	21%▼	29%	20%	24%	42%▲	39%▲	17%▼	26%	
· 1 Ja, een werknemer			7%	3%▼	7%	15%▲	20%▲	34%▲	6%▼	9%△	13%▲	7%	9%	6%	7%	9%	6%	7%	4%▼	27%▲	13%▲	9%	7%	
· 2 Ja, meerdere werknemers			28%	30%△	33%△	20%▼	8%▼	6%▼	30%▲	26%	16%▼	36%	27%	38%▲	29%	37%▲	23%	24%	25%▼	11%▼	14%▼	28%	23%▼	
· 3 Nee, de werkgever vervult zelf de taken van de preventiemeewerker			3%	2%▼	3%	6%▲	8%▲	3%△	4%	5%△	2%	2%	1%▼	4%△	0,3%▼	4%	1%	3%	9%▲	5%▲	5%	4%	2%	
· 4 Nee, alleen op een andere vestiging/ de hoofdvestiging			33%	42%▲	24%▼	16%▼	7%▼	7%▼	33%	35%	27%▼	19%▼	17%▼	21%▼	33%	26%▼	36%	45%▲	41%▲	6%▼	27%	38%△	39%▲	
· 5 Nee, er is/ zijn geen preventiemeewerkers aangesteld			4%	4%△	3%	2%▼	2%	3%	3%▼	6%△	5%	0%	2%▼	1%▼	5%△	7%△	3%	3%▼	6%	3%	3%	3%	3%	
· 6 Weet niet																								
13. Hoe heeft u de verplichting tot inschakeling van een bedrijfsarts of arbeidsondersteuner gereeld?			46%	34%▼	53%△	68%▲	83%▲	81%▲	45%▼	34%▼	64%▲	35%	57%▲	63%▲	57%▲	38%▼	29%▼	44%	49%	47%	76%▲	57%▲	54%△	43%
· Meerdere antwoorden mogelijk [N=5.518]			3%	2%▼	3%	4%△	5%	6%▲	2%▼	2%	6%▲	4%	1%▼	1%▼	3%	1%▼	5%△	11%▲	1%▼	10%▲	1%▼	7%▲	3%	3%
· a. Ik heb dit gereeld in mijn contract met een externe arbeidsondersteuner			21%	23%△	26%△	18%▼	6%▼	3%▼	23%△	23%	11%▼	36%▲	20%	23%	24%△	21%	24%	34%▲	34%▲	21%	1%▼	4%▼	17%▼	24%
· b. Ik heb dit gereeld via de interne arbeidsondersteuner			7%	10%△	4%▼	1%▼	0%▼	7%△	9%	1%▼	11%△	4%▼	8%	9%△	11%△	8%	3%▼	5%△	3%	3%▼	2%▼	2%▼	6%	5%
· c. Ik heb dit gereeld via mijn verzuimverzekeraar/zorgverzekeraar			4%	3%△	4%	3%	7%	12%▲	2%	3%△	4%	3%	2%	2%	2%	4%▼	7%▲	2%	1%	3%△	7%▲	1%▼	1%▼	1%
· d. Ik heb dit gereeld via mijn assurantiepersoon/arboadviseur			2%	1%△	2%	2%△	3%	2%	19%▼	15%△	19%△	5%▼	16%	9%△	11%△	14%	12%	19%△	1%▼	1%△	12%	17%	17%	17%
· e. Ik huur zelf een andere gespecialiseerde arbeidsondersteuner in			14%	22%▲	6%▼	2%▼	0,3%▼	0,2%▼	15%△	19%△	5%▼	0%	1%▼	1%▼	6%	12%▲	5%	1%▼	3%△	5%	12%▲	4%	9%▲	
· f. Ik heb hierover niets gereeld			5%	6%△	3%△	4%△	3%	1%△	4%▼	7%△	9%△	0%	1%▼	1%▼	6%	12%▲	4%	2%	3%△	2%▼	2%▼	2%▼	2%▼	
· g. Ik heb hierover niets gereeld			4%	5%△	3%△	3%▼	1%△	1%△	4%△	6%△	3%△	1%△	3%	3%△	6%△	2%△	4%	2%	3%△	2%▼	2%▼	2%▼	2%▼	
· h. Anders																								
14. In hoeverre bent u tevreden over de volgende diensten van uw aanbieder van arbeidsondersteuning?			62%	57%▼	59%	68%△	76%▲	76%▲	61%▼	57%▼	72%▲	82%▲	65%	63%	61%△	65%	65%	66%	58%	74%	72%▲	49%▼	55%	
· a. Adviesgeving over RL&E [N=2.320] [% (heel) tevreden]			61%	56%▼	59%	65%△	72%▲	76%▲	61%	53%▼	66%△	77%	63%	62%	61%	58%	72%▲	66%	59%	71%	69%	44%▼	59%	
· b. Toeslag van uw RL&E [N=2.196] [% (heel) tevreden]			63%	55%▼	66%△	66%△	72%▲	76%▲	61%▼	61%▼	71%△	80%	65%	61%	60%▼	56%	74%▲	60%	61%	78%	75%▲	63%	62%	
· c. Begeleiding van ziekte werknemers bij terugkeer naar werk [N=3.049] [% (heel) tevreden]			57%	53%▼	58%△	59%△	70%▲	71%▲	57%	62%	74%△	57%	59%	66%▲	55%	53%	71%▲	72%	51%▼	65%	57%	41%▼	53%	
· d. Uitvoeren van PAGO [N=1.581] [% (heel) tevreden]			55%	48%▼	58%	59%△	63%△	75%▲	53%▼	60%	65%▲	73%	56%	55%	60%	70%△	38%	78%	61%△	32%▼	44%			
15. Bent u op de hoogte van de onderstaande wijzigingen in de Arbowet- en regelgeving?			53%	49%▼	61%△	54%△	62%△	68%▲	55%△	45%▼	51%△	72%▲	63%▲	56%	50%▼	50%	53%	68%▲	54%△	55%	47%△	51%	54%	
· a. Deskundigenraad RL&E voor bedrijven met minder dan 25 werknemers is niet meer altijd nodig [N=5.482] [% ja]			41%	37%▼	46%△	44%△	44%△	54%▲	60%▲	42%	38%▼	41%	42%	40%	41%	42%	42%	58%▲	43%	46%	37%△	37%△	36%▼	
· b. De wettelijke verplichting tot het aanbieden van een arbo-spreekuur is vervallen [N=5.464] [% ja]			66%	60%▼	70%△	76%▲	85%▲	92%△	66%▼	62%▼	78%▲	73%	71%	67%	63%▼	75%△	69%	82%▲	62%▼	91%▲	77%▲	68%	62%	
· c. Werkgevers zijn verplicht om beleid te voeren tegen werkruk, agressie en geweld, en intimidatie [N=5.479] [% ja]			38%	36%▼	38%	39%△	56%▲	73%▲	39%△	32%▼	38%	58%▲	44%△	45%△	37%	41%	46%△	40%	36%	54%▲	32%△	26%▼	40%	
16. In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen over de Arbowet?			29%	33%△	27%	24%▼	16%▼	9%▼	29%	33%△	23%▼	16%	23%▼	16%	22%▼	29%	35%△	24%	26%	34%△	12%▼	25%	35%△	22%▼
a. Ons bedrijf is over de wijzigingen in de Arbowet van de afgelopen jaren goed geïnformeerd [N=5.452]			41%	43%	40%	40%	37%	29%▼	42%△	40%	36%	42%	42%	41%△	40%	34%▼	42%	31%	29%	34%△	31%	31%△	28%	
· 1 (Helemaal) oneens			30%	25%▼	30%	36%△	47%▲	61%▲	29%△	31%△	37%△	48%▲	36%△	36%△	25%▼	42%▲	31%	29%	22%▼	49%▲	53%△	31%△	28%	
· 2 Neutral			37%	42%▲	35%	28%▼	20%▼	16%▼	38%△	32%▼	31%△	31%△	32%▼	31%△	32%▼	32%△	42%△	36%	38%	44%△	21%▼	28%△	44%△	
· 3 (Helemaal) eens			47%	40%▼	48%	59%▲	70%▲	72%▲	47%	37%▼	52%△	47%	55%△	47%	44%▼	50%	49%	51%△	69%▲	46%△	41%▼	42%		
c. De wijzigingen in de Arbowet hebben in de afgelopen jaren tot wijzigingen geleid in het bedrijfsbeleid			19%	23%▲	14%▼	12%▼	8%▼	3%▼	19%△	22%△	11%▼	23%	12%▼	13%△	21%△	30%▲	13%▼	10%▼	21%△	6%▼	9%▼	21%△	12%▼	
d. In ons bedrijf vindt overleg plaats met werknemers over arbo en verzuim [N=5.475]			28%	31%△	21%	20%▼	17%▼	9%▼	29%△	31%△	16%▼	31%△	24%△	22%▼	32%△	32%△	36%△	32%△	28%	9%▼	21%△	21%▼	29%	
· 1 (Helemaal) oneens			53%	45%▼	59%△	68%▲	75%▲	88%△	52%▼	47%△	47%▼	47%	64%▲	47%▼	47%	55%△	54%△	51%△	85%▲	67%▲	58%△	59%△		

	VESTIGINGSGROOTTE (zelfgerapporteerd)	PROFIT OR NON-PROFIT (zelfgerapporteerd)												SECTOR		
		10-49			50-99			100+			Non-profit					
		Totaal	2-4	5-9												
e. De administratie rond de Arbowet kost veel tijd [N=5.458]																
· 1 (Helemaal) oneens	19%	21% \triangle	17%	15% \triangle	11% \triangle	18% \triangleright	25% \triangle	19%	8%	19%	16%	21%	15%	13% \triangle		
· 2 Neutral	49%	51% \triangle	50%	44%	40%	49% \triangle	46%	46%	66% \blacktriangle	43% \triangleright	44%	52% \triangle	36% \blacktriangleright	50%		
· 3 (Helemaal) eens	32%	28% \blacktriangledown	32%	43% \blacktriangle	41% \triangle	49% \blacktriangle	32%	28% \triangleright	36%	38% \triangle	40% \triangle	30% \triangleright	43% \blacktriangle	34%		
f. De Arbowet- en regelgeving is onduidelijk [N=5.462]																
· 1 (Helemaal) oneens	16%	14% \triangle	18% \triangle	28% \blacktriangle	30% \blacktriangle	16% \triangleright	19%	20%	18%	13% \triangleright	17%	20%	10% \triangleright	27%		
· 2 Neutral	56%	56%	55%	54%	52%	56% \triangleright	61% \triangle	57%	51%	52%	55%	49% \triangleright	54%	62%		
· 3 (Helemaal) eens	28%	28%	30%	27%	17% \blacktriangleright	18% \blacktriangleright	29% \triangle	23% \triangleright	30%	29%	27%	32% \triangle	34% \triangle	26%		
g. Het aantal wettelijke verplichtingen in de Arbowet is groot [N=5.471]																
· 1 (Helemaal) oneens	5%	5% \triangle	4%	6%	7%	4%	7% \triangle	4%	8%	4%	7% \triangle	4%	6%	5%		
· 2 Neutral	45%	46% \triangle	46%	40% \triangleright	38%	37%	44%	51% \triangle	34% \triangleright	39% \triangleright	32% \blacktriangleright	47%	44% \triangleright	47%	48%	
· 3 (Helemaal) eens	51%	48% \triangleright	51%	51% \triangle	56%	57%	51% \triangle	42% \triangleright	53%	58% \triangle	57% \triangle	61% \blacktriangle	48%	48%		
h. Ons bedrijf encontraert regelmatig obstakels om te voldoen aan de Arbowet- en regelgeving [N=5.455]																
· 1 (Helemaal) oneens	30%	29%	31%	28% \triangle	30%	34%	29% \triangleright	38% \blacktriangle	27%	12% \blacktriangleright	31%	18% \blacktriangleright	29%	32%		
· 2 Neutral	52%	53% \triangle	51%	49%	47%	42% \triangleright	52% \triangle	47% \triangleright	49%	52% \triangle	47%	48% \triangle	55% \triangle	56%		
· 3 (Helemaal) eens	19%	18% \triangleright	18%	23% \triangle	24%	19%	15% \triangleright	24% \triangle	19%	36% \blacktriangle	22%	34% \blacktriangle	16% \triangleright	20%		
17. In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen over de Arbeidsstijdenwet (ATW)?																
a. Ons bedrijf is goed op de hoogte van de in 2007 gewijzigde Arbeidsstijdenwet (ATW) [N=5.473]																
· 1 (Helemaal) oneens	29%	32% \triangle	30%	22% \triangleright	11% \blacktriangleright	8% \blacktriangleright	29%	32% \triangle	25% \triangleright	11% \blacktriangleright	24% \triangleright	24% \triangleright	18% \blacktriangleright	28% \blacktriangleright	30%	
· 2 Neutral	37%	39% \triangle	38% \triangleright	34% \triangleright	30% \triangleright	20% \blacktriangleright	38% \triangle	34% \triangleright	40% \triangle	34% \triangleright	35% \triangle	40% \triangle	37% \triangle	47% \triangle	37%	
· 3 (Helemaal) eens	34%	29% \blacktriangleright	32%	41% \blacktriangle	59% \blacktriangle	72% \blacktriangle	34% \triangleright	33%	41% \triangle	49% \blacktriangle	41% \triangle	33%	39% \triangle	45% \blacktriangle	37%	
b. De wijzigingen in de ATW hebben geleid tot wijzigingen in de door ons bedrijf gehanteerde arbeids- en rusttijden [N=5.454]																
· 1 (Helemaal) oneens	50%	48% \triangleright	54% \triangle	51%	52%	49%	51%	44% \triangleright	51% \triangle	39%	56% \triangle	50%	47% \triangleright	43% \triangleright	35% \triangle	
· 2 Neutral	37%	41% \triangle	36%	31% \triangleright	29% \triangleright	24% \blacktriangleright	37%	43% \triangle	32% \triangleright	42%	35% \triangle	37%	41% \triangle	39% \triangle	37% \triangle	
· 3 (Helemaal) eens	13%	10% \triangleright	11% \triangle	18% \blacktriangle	20% \blacktriangle	26% \triangle	12% \triangle	13%	17% \triangle	19%	9% \triangleright	13%	12% \triangle	18% \triangle	33%	
c. In ons bedrijf vindt overleg plaats met werknemers over arbeids- en rusttijden [N=5.467]																
· 1 (Helemaal) oneens	18%	19% \triangle	17%	17%	13%	19% \triangle	17%	15% \triangleright	11%	14% \triangleright	20%	19%	19%	13% \triangleright	25% \triangle	
· 2 Neutral	27%	29% \triangle	22% \triangleright	23% \triangle	22%	20%	21% \triangle	26%	22% \triangleright	31%	25%	25%	28% \triangle	32% \triangle	22%	
· 3 (Helemaal) eens	55%	52% \triangleright	60% \triangle	60% \triangle	61%	67% \blacktriangle	57%	63% \triangle	58%	61% \triangle	55%	53% \triangleright	49% \triangleright	60%	53%	
d. Ons bedrijf encontraert regelmatig obstakels om aan de ATW te voldoen [N=5.455]																
· 1 (Helemaal) oneens	45%	43% \triangleright	47%	45%	49%	47% \triangle	45% \blacktriangle	49%	42%	34%	53% \triangle	41%	43% \triangleright	34% \blacktriangle	59% \triangle	
· 2 Neutral	43%	46% \triangle	43%	41% \triangleright	35% \triangleright	33% \blacktriangle	45% \triangle	38% \triangleright	44%	39%	45%	47% \triangle	46%	39%	33% \blacktriangle	
· 3 (Helemaal) eens	12%	11% \triangleright	11%	15% \triangle	16%	20% \triangle	11% \triangle	14%	20% \blacktriangle	23% \blacktriangle	8% \triangleright	14%	10% \triangleright	20% \blacktriangle	8%	
18. Is er in uw branche een branche-organisatie actief op het gebied van arbo? [N=5.496]																
· 1 Ja	36%	31% \blacktriangleright	41% \triangle	42% \triangle	46% \blacktriangle	51% \blacktriangle	37% \triangle	30% \triangleright	33%	63% \blacktriangle	53% \blacktriangle	56% \blacktriangle	36% \triangle	37%	32%	
· 2 Nee	25%	29% \triangle	22% \triangleright	23%	25%	28%	26%	14%	15% \triangleright	19% \triangleright	21% \triangleright	17% \blacktriangleright	25%	36% \blacktriangle	40% \blacktriangle	26%
· 3 Weet niet	39%	40% \triangle	36%	36%	31%	26% \blacktriangle	38%	42%	40%	24% \blacktriangleright	29% \triangleright	25% \blacktriangle	43% \triangle	41%	35%	41%
19. Hebben sociale partners in uw branche een arbocatalogus opgesteld? [N=5.501]																
· 1 Ja	13%	11% \triangle	14%	16% \triangle	23% \blacktriangle	37% \blacktriangle	13%	11%	16% \triangle	25% \blacktriangle	23% \blacktriangle	27% \blacktriangle	6% \blacktriangleright	11%	7% \triangleright	34%
· 2 Nee	24%	28% \triangle	21% \triangleright	21%	22%	24%	29% \triangle	19% \triangleright	27%	20%	21% \triangleright	21% \triangleright	28%	34% \blacktriangle	20%	24%
· 3 Weet niet	63%	61%	65% \triangle	65% \triangle	56%	42% \blacktriangle	63%	59%	65%	48% \blacktriangleright	57% \triangleright	67% \triangle	62%	65%	55%	68%
20. Wordt deze arbocatalogus door uw bedrijf gebruikt? [N=720]																
· 1 Ja	64%	62%	64%	65%	64%	73%	62% \triangle	74%	69%	48%	58%	65%	71%	44% \blacktriangle	93% \blacktriangle	64%
· 2 Nee	28%	33% \triangle	27%	24%	21%	14% \blacktriangle	31% \blacktriangle	21%	17% \blacktriangleright	5%	7% \triangle	3% \triangle	29%	42%	4% \triangle	73%
· 3 Weet niet	8%	5% \triangleright	9%	10%	13%	10%	13% \triangle	10%	7% \triangleright	3%	8% \triangle	4% \triangle	7%	0% \triangle	14%	21%
															13% \triangle	13%
															22% \blacktriangle	6%

	VESTIGINGSGROOTTE (zelfgerapporteerd)	PROFIT OF NON-PROFIT (zelfgerapporteerd)												Overig	
		SECTOR				Onderwijs				Zorg					
		Overheid		Zakelijke dienstverlening		Financiële instellingen		Vervoer & communicatie		Horeca		Handel			
Totaal	2-4	5-9	10-49	50-99	100+	Profit	Mixed	Non-profit		Landbouw	Industrie	Bouw	Horeca		
21. Van welke diensten van uw branche-organisatie maakt u gebruik? [meerdere antwoorden mogelijk] [N= 5.518]															
· a. Branche-R&E	13%	8%▼	18%△	20%▲	17%	24%▲	13%	10%▼	19%△	27%▲	18%△	19%△	10%	14%	
· b. Verzummelding via brancheloket	6%	5%▼	8%△	6%	5%	2%	6%	5%	6%	23%▲	8%	7%	5%	2%	
· c. Collectief contract met verzekeraar	16%	14%▼	21%△	18%	16%	19%	11%△	13%	32%▲	22%△	23%▲	19%△	14%	10%▼	
· d. Collectief contract met arbeidondienst	15%	11%▼	19%△	24%▲	19%	17%	14%▼	17%	26%▲	17%	16%	20%△	17%	10%▼	
· e. Cursusaanbod over arbo en verzuum	5%	3%▼	5%	10%▲	13%▲	18%▲	4%▼	4%	16%▲	12%▲	7%	9%△	4%▼	9%▼	
· f. Informatie en advies over arbo, verzuum en/of re-integratie	12%	8%▼	14%△	17%△	24%▲	31%▲	19%▼	8%▼	28%▲	14%	17%△	9%△	4%▼	5%▲	
· g. Geen van deze diensten	26%	29%△	23%▼	20%▼	21%	17%▼	28%▲	24%	12%▼	14%	29%	23%△	32%▲	24%▼	
· h. Andere dienst van branche-organisatie	2%	2%	1%▼	2%	3%	3%	2%	1%	4%△	0,4%	1%	1%△	2%	1%▼	
· i. Geen branche-organisatie aanwezig	17%	20%△	14%▼	14%▼	12%	12%	17%	18%	16%▲	4%▼	11%▼	11%△	12%▼	15%△	
· j. Weet niet	18%	19%△	16%	15%▼	19%	14%	17%▼	26%▲	21%	16%▲	10%▼	15%	18%△	20%△	
22. Hoe beoordeelt u de rol van de brancheorganisatie bij het ondersteunen van uw bedrijf rondom arbeidsbeleid? [N= 2.143]															
· 1. Slecht	8%	10%△	6%	5%▼	6%	4%	9%△	6%	2%▼	4%	7%	6%	9%△	7%	
· 2. Matig	20%	21%	19%	21%	18%	18%	19%	27%△	20%	7%	18%	14%▼	21%	26%△	
· 3. Voldoende	53%	48%▼	58%△	51%	60%	56%	52%	49%	64%▲	54%	52%	62%▲	46%▼	58%	
· 4. Goed	19%	21%△	17%	17%	16%	22%	20%△	18%	14%▼	34%▲	23%	18%	23%△	8%▼	
- Gemiddelde	2,8	2,8	2,9	2,9	3,0	2,8	2,8	3,0	2,8	3,2▲	2,9	2,9	2,7	2,7	
23. In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?															
a. Branchcheadspreken in CAO's of arbocatalogi leiden tot veranderingen die werkvoornemers echt merken [N= 5.447]															
· 1. (Helemaal) oneens	16%	15%	16%	16%	18%	16%	19%△	11%▼	19%	16%	15%	15%	17%	19%△	
· 2. Neutraal	61%	63%△	56%▼	54%	58%	62%	58%	61%	57%	60%	55%▼	59%	66%△	53%△	
· 3. (Helemaal) eens	23%	21%▼	22%	28%△	31%△	30%	23%▼	23%	28%△	24%	24%	30%△	25%△	27%△	
b. Werkgevers kunnen zelf het zielteverzum beperken [N= 5.472]															
· 1. (Helemaal) oneens	7%	8%△	8%	6%	2%▼	2%▼	8%△	8%	4%▼	7%	10%△	9%	8%	8%△	
· 2. Neutraal	26%	29%△	21%▼	16%▼	10%▼	26%	29%	22%▼	36%	23%	28%	25%	35%▲	31%△	
· 3. (Helemaal) eens	67%	63%▼	71%△	71%△	81%▲	88%▲	66%▼	63%	75%△	57%	67%	62%	67%	57%▼	
c. Door de Arbowet- en regelgeving wordt in ons bedrijf extra aandacht aan arbeidsomstandigheden besteed [N= 5.458]															
· 1. (Helemaal) oneens	19%	22%△	18%	15%▼	11%▼	10%▼	20%	19%	15%▼	12%	16%	11%▼	21%	16%△	
· 2. Neutraal	46%	48%△	46%	38%▼	31%▼	30%▼	46%△	50%△	35%▼	47%△	45%▲	42%△	48%△	50%△	
· 3. (Helemaal) eens	35%	30%▼	37%	47%▲	58%▲	60%▲	34%▼	31%▼	49%▲	42%△	47%▲	32%▼	34%△	29%△	
d. De werknemers zijn alles bij elkaar tevreden over het arbo- en verzumbelied binnen ons bedrijf [N= 5.464]															
· 1. (Helemaal) oneens	3%	3%△	2%	2%	3%	3%	4%	3%	0%	1%	1%▼	3%	4%	3%△	
· 2. Neutraal	40%	46%▲	34%▼	32%▼	26%▼	31%	40%	41%	40%△	33%▼	41%	48%△	39%△	40%△	
· 3. (Helemaal) eens	57%	51%▼	64%△	66%▲	72%▲	66%	57%	55%	57%	65%△	62%△	56%	49%▼	57%	
e. In ons bedrijf wordt een medewerker met een ongezonde leefstijl daarop aangesproken															
· 1. (Helemaal) oneens	17%	18%	14%▼	19%	21%	24%△	17%	16%	21%△	19%	17%	13%▼	21%△	15%△	
· 2. Neutraal	36%	39%△	32%▼	27%	33%	35%△	37%	41%△	41%△	34%▼	35%	34%△	37%	40%△	
· 3. (Helemaal) eens	47%	44%▼	56%▲	49%	51%	42%	48%△	47%	38%▼	54%	49%	52%△	43%△	47%△	
f. In ons bedrijf treffen we maatregelen zodat werknemers langer kunnen doorwerken [N= 5.451]															
· 1. (Helemaal) oneens	18%	19%	18%	16%	20%	14%	18%▼	20%	21%△	11%	14%▼	15%	20%△	16%△	
· 2. Neutraal	51%	54%△	49%	43%▼	37%▼	37%▼	48%△	45%△	48%△	47%△	51%	54%△	35%△	21%△	
· 3. (Helemaal) eens	31%	27%▼	33%	40%▲	43%▲	49%▲	31%	32%	34%△	41%	39%△	31%	37%	30%△	

	VESTIGINGSGROOTTE (zelfgevoerde)	PROFIT OF NON-PROFIT (zelfgerapporteerd)	SECTOR											
			Overheid				Onderwijs				Zorg			
			Zakelijke dienstverlening		Financiële instellingen		Vervoer & communicatie		Horeca		Handel		Bouw	
Totaal	2-4	5-9	10-49	50-99	100+	Profit	Mixed	Non-profit	Landbouw	Industrie	Horeca	Handel	Bouw	Overig
g. Door de arbeidslijndienst- en regelingen wordt in ons bedrijf extra aandacht gegeven aan de werk- en rusttijden [N=5.452]														
· 1. (Helemaal) noens	24%	24%	25%	26%	24%	23%	25%	13%	22%	18% ▽	24%	21%	18% ▽	29%
· 2. Neutral	54%	56%	53%	49% ▽	48%	42% ▲	54%	51%	54%	55%	54%	41% ▲	41% ▲	43%
· 3. (Helemaal) eens	22%	20%	22%	26% △	28%	33% ▲	22%	27% △	21%	30%	25%	28% △	24%	53%
h. De werknemers zijn alles bij elkaar tevreden over het werklijdenbeleid in ons bedrijf [N=5.474]														
· 1. (Helemaal) noens	3%	3%	3%	2%	5%	3%	3% ▽	3%	4% ▽	1%	1% ▽	1%	3%	4%
· 2. Neutral	26%	28%	19% ▽	23%	21%	29%	29% ▽	27%	29% ▽	31%	22%	24%	30% ▽	26%
· 3. (Helemaal) eens	71%	69% ▽	78% ▽	74%	75%	67%	72% △	70%	66% ▽	68%	77% ▽	73%	67%	59% ▲
24. Stelt uw verzeheraar uw bedrijf (extra) premiekorting in het vooruitzicht bij het aantoonbaar verbeteren van arbeidsomstandigheden en verzuim? [N=5.505]														
· 1. Ja, zorgverzekeraar	3%	4%	2% ▽	4%	2%	3%	3%	4%	3%	7%	5%	4%	3%	0,2%
· 2. Ja, verzuimverzekeraar	5%	5%	6%	3%	2%	6% △	2% ▽	2% ▽	9%	4%	8% ▽	5%	5%	0,2%
· 3. Ja, beide	2%	3%	2%	2%	1%	2%	3% ▽	1% ▽	2%	1%	2%	3% ▽	1%	3%
· 4. Nee	42%	41%	43%	41%	49%	53% ▲	41%	45%	41%	44%	44%	37% ▽	43%	0,0%
· 5. Weet niet	48%	47%	47%	43%	43%	40%	47%	49%	35%	46%	41% ▽	52% ▽	44%	55% ▲
25. Stelt uw bedrijf wel eens gebruik gemaakt van de mogelijkheid om het loon van zielke werknemers kan worden? [N=5.505]														
· 1. Ja, altijd	45%	42% ▽	47%	50% △	56% ▲	56% ▲	43% ▽	55% ▲	47%	52%	51% △	53% ▽	59% ▲	50%
· 2. Ja, soms	26%	28%	27%	24%	24%	28%	28% ▽	19% ▽	22% ▽	37%	32% ▽	31% ▽	28% ▽	27%
· 3. Ja, beide	17%	21% ▲	15%	11% ▽	7% ▽	5% ▼	18% ▽	15%	12% ▽	6%	11% ▽	10% ▽	16% ▽	23%
· 4. Nee	11%	12%	10%	12%	13%	15%	10% ▽	12%	18% ▲	4%	5% ▼	6% ▽	13% ▽	6%
26. Heeft uw bedrijf wel eens gebruik gemaakt van de mogelijkheid om het loon van zielke werknemers (gedeeltelijk) in te houden of hen te ontslaan, indien zij onvoldoende mewerken aan hun re-integratie? [N=5.502]														
· 1. Ja, wel eens loon ingehouden	4%	1% ▽	4%	8% ▲	15% ▲	25% ▲	4%	5%	2%	5%	4%	3%	7% ▽	4%
· 2. Ja, wel eens ontslag	2%	2%	1%	3%	3%	2%	2%	3%	3%	1% ▽	5% ▲	2%	3%	3%
· 3. Ja, zowel wel eens loon ingehouden als wel eens ontslag	2%	2% ▽	2%	8% ▲	17% ▲	2%	3%	4%	0%	3%	3%	4%	3%	1% ▽
· 4. Nee, maar dat sluiten wij niet uit	47%	39% ▽	57% ▲	60% ▲	58% ▲	46% ▽	49% ▽	30% ▽	44%	44%	51% ▽	48%	43%	40% ▽
· 5. Nee, vinden wij niet nodig	31%	40% ▽	25% ▽	18% ▽	8% ▽	4% ▽	31%	41% ▲	25% ▽	40%	31%	25% ▽	32%	45%
· 6. Weet niet	13%	15% ▽	11% ▽	9% ▽	8%	5% ▽	12% ▽	12% ▽	21% ▽	20% ▽	12%	13%	12%	15%
27. Bent u bekend met de volgende regelingen voor ouderen met een uitkering?														
· a. Premieverstijfing bij aanneme van 50-plusser [N=5.498] [% ja]	41%	37% ▽	42%	48% ▽	64% ▽	70% ▽	43% ▽	34% ▽	35% ▽	31%	49% ▽	47% ▽	39% ▽	56% ▲
· b. Loonkostencompensatie bij ziekte van aangenomen werkloze 55-plusser [N=5.489] [% ja]	39%	33% ▽	38%	47% ▽	60% ▽	65% ▽	40% ▽	35%	33% ▽	29%	42%	47% ▽	37%	30% ▽
28. Bent u bekend met de volgende regelingen voor gedeeltelijk arbeidsongeschiktheid? [N=5.490] [% ja]														
· a. No-riskpolis bij ziekte en arbeidsongeschiktheid [N=5.496] [% ja]	33%	26% ▽	36% ▽	42% ▽	61% ▽	71% ▽	35% ▽	28% ▽	29% ▽	22%	41% ▽	31% ▽	28% ▽	21% ▽
· b. Subsidie voor aanspanning van de werkplek [N=5.498] [% ja]	53%	44% ▽	59% ▽	65% ▽	81% ▽	88% ▽	53%	60% ▽	49%	57%	48% ▽	51% ▽	64% ▽	51% ▽
· c. Jobcoach: vergoeding voor extra begeleiding op het werk [N=5.487] [% ja]	36%	29% ▽	39%	41% ▽	62% ▽	70% ▽	35% ▽	41% ▽	47% ▲	31% ▽	38%	34% ▽	45% ▽	33%
· d. Proefplaatsing van max. 3 maanden zonder salaris te hoeven betalen [N=5.489] [% ja]	36%	29% ▽	36%	41% ▽	65% ▽	76% ▽	37% ▽	31% ▽	35%	18% ▽	43% ▽	35%	33% ▽	31% ▽
· e. Loonkostensubsidie van 50% minimumloon bij aanname van arbeidsongeschikte of langdurig werkloze beneden 50 jaar [N=5.487] [% ja]	37%	30% ▽	41% ▽	47% ▽	60% ▽	69% ▽	38% ▽	30% ▽	37%	29%	45% ▽	36%	34% ▽	30% ▽
· f. Loondispensatie voor Wajonger [N=5.492] [% ja]	45%	36% ▽	50% ▽	59% ▽	75% ▽	83% ▽	45%	41%	50% ▽	38%	53% ▽	44% ▽	40% ▽	42%
· g. Premiekortingen of vrijstellingen bij aanname van arbeidsgehandicapte of Wajonger [N=5.490] [% ja]	50%	40% ▽	57% ▽	63% ▽	80% ▽	86% ▽	51%	46% ▽	51%	45%	49%	46% ▽	48%	51%
29. Heeft uw bedrijf één of meer van deze regelingen gebruikt bij het in dienst nemen van (gedeeltelijk) arbeidsongeschikte medewerkers? [N=3.785]														
· 1. Ja, en regeling was doorstaggelend	9%	7% ▽	8%	12% ▽	15% ▲	14%	9%	10%	10%	4%	11%	10%	1% ▽	6% ▽
· 2. Ja, maar regeling was niet doorstaggelend	16%	11% ▽	15%	22% ▽	29% ▽	15%	11% ▽	23% ▲	20%	23% ▽	18%	15%	10%	16% ▽
· 3. Nee	70%	77% ▲	72%	58% ▽	47% ▽	36% ▽	72% ▽	69%	52% ▽	75%	62% ▽	66%	89% ▽	75% ▽
· 4. Weet niet	6%	5% ▽	5%	8% ▽	9%	8%	4% ▽	10% ▽	15% ▲	0%	4%	3% ▽	0,4% ▽	10% ▽

	VESTIGINGSGROOTTE (zelfgerapporteerd)	PROFIT OF NON-PROFIT (zelfgerapporteerd)										Overig	
		SECTOR					SECTOR						
		Onderwijs		Overheid			Zakelijke dienstverlening		Financiële instellingen				
Totaal	2-4	5-9	10-49	50-99	100+	Profit	Mixed	Non-profit	Landbouw	Industrie	Horeca	Bouw	Handel
30. Hoe groot of klein acht u de kans dat de Arbeidsinspectie uw bedrijf controleert? [N=5.502]													
· 1 Zeer klein	22%	28%▲	15%▼	11%▼	7%▼	4%▼	21%	24%	20%	12%	10%▼	6%▼	16%▼
· 2 Klein	22%	23%	24%	20%	14%▼	15%	22%	21%	18%	16%▼	19%	25%△	16%▼
· 3 Groot noch klein	46%	42%▼	52%△	53%△	55%	48%	46%	46%	46%	51%	56%▲	47%▼	48%▼
· 4 Groot	9%	7%▼	8%	13%△	20%▲	23%△	9%	7%	11%	10%	19%▲	16%▲	7%▼
· 5 Zeer groot	2%	1%▼	1%	3%△	4%▲	9%▲	1%▼	3%△	2%	1%	5%▲	3%	1%▼
- Gemiddelde	2.5	2.3▼	2.6△	2.8▲	3.0▲	2.5	2.4	2.6△	2.7	2.9▲	2.4	2.6△	2.5
31. Is er in uw bedrijf een OR of PVT? [N=1.257]													
· 1 Ja, een ondernemingsraad of medezeggenschapsraad (OR of MR)	38%	33%	22%	25%▼	66%▲	90%▲	22%▼	33%	81%▲	14%	30%▼	13%▼	25%▼
· 2 Ja, een personeelsvertegenwoordiging (PVT)	10%	0%	0%	12%	13%	3%▼	12%△	9%	7%▼	11%	17%▲	8%▼	3%▼
· 3 Nee	51%	67%	78%	62%▲	20%▼	6%▼	65%▲	58%	11%▼	75%	53%	68%▲	65%▲
· 4 Weet niet	1%	0%	0%	1%	1%	1%	0%	1%	0%	1%	3%▲	2%	0%▼
32. Hoe tevreden of ontevreden bent u over het functioneren van de OR, MR of PVT?													
6,6	8,0	10▲	6,7	6,5	6,6	6,8	6,6	6,3	6,5	6,3	6,8	6,7	6,6
33. Is uw bedrijf lid van een werkversvereniging? [N=2.685] [M]													
· 1 Ja	49%	41%▼	55%△	60%▲	65%▲	74%▲	48%▼	43%▼	61%▲	61%	62%▲	60%▲	49%▼
· 2 Nee	42%	49%▲	37%▼	31%▼	26%▼	18%▼	44%△	46%△	23%▼	33%	30%▼	36%△	39%▼
· 3 Weet niet	9%	10%△	8%	9%	9%	9%	8%▼	11%	15%▲	7%	8%▼	5%▼	12%△
34. Hoe tevreden of ontevreden bent u met de behartiging van uw belangen door de werkgeversorganisatie? (1=zeer ontevreden - 10=zeer tevreden) [N=607] [M]													
6,6	6,6	6,6	6,7	6,8	6,6	6,6	6,5	7,1▲	6,8	6,7	6,4▼	6,6	6,7
35. Valt uw bedrijf onder een CAO? [N=5.513]													
· 1 Ja, ondernemingsraad	7%	7%▼	8%	8%	7%	13%▲	7%	11%△	5%▼	7%	10%△	9%	7%▼
· 2 Ja, bedrijfsraad-CAO	43%	39%▼	49%△	48%△	55%▲	55%▲	46%▲	29%▼	35%▼	54%	63%▲	73%▲	48%△
· 3 Ja, arbeidsvoorraadregeling overheidspersonnel	2%	1%▼	2%	5%▲	8%▲	12%▲	0,3%▼	3%	19%▲	1%	0,1%▼	0,0%▼	0,3%▼
· 4 Ja, andere CAO-vorm	5%	5%	4%	8%△	6%	4%▼	7%△	15%▲	7%	3%▼	5%	5%	4%▼
36. Hoe tevreden of ontevreden bent u met de CAO of arbeidsvoorraadregeling? (1=zeer ontevreden - 10=zeer tevreden) [N=2.291] [M]													
6,7	6,6	6,7	6,7	6,8	6,9	6,9	6,6▼	6,7	6,7	6,9△	6,7	6,4▼	6,5▼
37. Heeft u het afgelopen jaar gebruik gemaakt van één of meerdere van onderstaande faciliteiten van het O&O fonds in uw sector? [meerdere antwoorden mogelijk] [N=5.518]													
· a. (Bekostiging van) functiegerechte scholing voor één of meerdere werknemers	12%	7%▼	14%△	21%▲	27%▲	27%▲	12%	9%▼	13%	11%	22%▲	30%▲	9%▼
· b. (Bekostiging van) algemene scholing voor één of meerdere werknemers	6%	3%▼	6%	11%▲	16%▲	21%	5%	8%△	2%	10%▲	15%▲	3%▼	8%▼
· c. (Bekostiging van) beroepsopleidingen van leerlingen	6%	3%▼	8%△	10%▲	13%▲	17%▲	7%△	3%▼	4%▼	4%△	12%▲	18%▲	5%▼
· d. Advies en/ of ondersteuning bij EVC-trajecten	2%	1%▼	1%▼	4%△	6%▲	11%▲	2%▼	3%	4%△	0%	5%▲	5%▲	1%▼
· e. Advies en/ of ondersteuning op het gebied van arbeidspolitiek	2%	0,5%▼	2%	3%△	5%▲	8%▲	1%▼	1%▼	1%▼	4%	3%	2%▼	2%▼
· f. Advies en/ of ondersteuning bij het terugdringen van ziekteverzuim	1%	0,3%▼	1%	4%▲	5%▲	7%▲	1%▼	1%	6%▲	1%	2%	2%▼	1%▼
· g. Advies en/ of ondersteuning op het gebied van personeelsbeleid	2%	1%▼	2%	4%△	4%▲	7%▲	1%▼	2%	0,4%△	0,4%	0,2%△	0,2%△	1%▼
· h. Advies en/ of ondersteuning ten behoeve van mobiliteit van werknemers	0,4%	0%▼	1%	1%△	3%▲	3%▲	0%	0%	0,4%▼	1%	0,1%▼	0,3%▼	1%△
· i. Advies en/ of ondersteuning op het terrein van re-integratie van werknemers	2%	2%▼	1%▼	4%▲	5%▲	6%▲	1%▼	2%	2%	1%▼	1%▼	1%▼	3%△
· j. Advies en/ of ondersteuning bij het in dienst nemen van werknemers met een grote afstand tot de arbeidsmarkt	1%	1%	0,1%▼	0,4%△	1%	2%	0,4%△	1%	1%	0,4%△	1%	0,3%△	0,3%△
· k. Advies en/ of ondersteuning in het kader van werkervaringsplaatsen of stageplaatsen	2%	1%▼	3%△	3%△	4%▲	4%▲	2%▼	3%	3%△	1%	2%	2%△	1%△
· l. Advies en/ of ondersteuning in het kader van duurzame inzetbaarheid	0,2%	0,1%▼	0,3%△	1%▼	3%▲	3%▲	0,0%▼	0,0%▼	0,1%▼	0,1%△	0,0%▼	0,0%▼	0,2%△
· m. Anders	3%	4%△	1%▼	3%	2%	2%	3%	2%	2%	1%	3%	2%	1%▼
· n. Er is wel een O&O fonds, maar wij maken geen gebruik van genoemde faciliteiten	8%	8%▲	8%▼	7%	7%	8%△	4%▼	7%	10%▲	5%△	1%▼	8%▼	3%△
· o. Mijn sector heeft geen O&O fonds	33%	38%▲	32%▼	23%▼	20%▼	33%▼	44%▲	29%▼	32%▼	21%▼	11%▼	29%▼	31%▼
· p. Weet niet	38%	40%△	35%▼	36%▼	35%▼	32%▼	38%▼	34%▼	41%▼	38%▼	30%▼	47%▲	54%▲

	VESTIGINGSGROOTTE (zelfgerapporteerd)	PROFIT OF NON-PROFIT (zelfgerapporteerd)	SECTOR																			
			Overheid				Onderwijs				Zorg											
			Financiële instellingen		Zakelijke dienstverlening		Horeca		Handel		Bouw		Industrie									
Totaal	2-4	5-9	10-49	50-99	100+	100+	Profit	Mixed	Non-profit	Landbouw	Industrie	Bouw	Horeca	Handel	Overig							
38. Hoe tevreden bent u met het functioneren van het O&O-fonds?	6,5	6,3▼	6,6	6,5	6,6	6,7	6,4	6,7	6,7	6,6	6,7▲	6,3	6,0	6,1▼	7,0	6,4	7,3	6,5	6,7	6,3		
39. Is er in uw bedrijf werkoverleg met medewerkers [N=5.516]																						
· 1. Nee, nooit	6%	7%▲	1%▼	2%▼	1%▼	0,4%▼	6%	1%▼	8%	2%▼	3%▼	8%△	9%△	6%	3%	6%	0%	2%▼	2%▼	6%		
· 2. Ja, eens in de paar jaar	2%	1%△	2%	1%	2%	3%	1%	1%	2%	2%	2%△	0,4%▼	4%▲	2%	1%▼	0%	1%	1%	1%	1%		
· 3. Ja, jaarlijks	5%	6%△	6%	5%	5%	6%	4%	10%	5%	5%	6%△	6%	10%▲	1%▼	3%▼	2%	4%	4%	5%	5%		
· 4. Ja, meerdere keren per jaar	40%	33%▼	45%△	55%▲	57%▲	56%▲	40%	40%	41%	29%	37%	44%	39%	44%	40%	46%	36%	45%	36%	40%		
· 5. Ja, meerdere keren per maand	23%	21%▼	22%	26%△	28%	32%▲	20%	20%▼	22%	42%▲	21%	25%	15%▼	16%▼	26%	14%▼	25%	24%	50%▲	43%▲	34%▲	
· 6. Ja, meerdere keren per week	16%	20%▲	16%	7%▼	5%▼	2%▼	5%	10%△	11%▼	10%▼	19%	21%△	16%	5%▼	14%	12%	23%▲	5%	14%	7%▼	13%	
· 7. Ja, maar weet niet hoe vaak	9%	13%▲	7%▼	2%▼	2%▼	5%	10%△	12%△	2%▼	12%	10%	10%△	13%△	9%	11%	10%	8%	1%	3%▼	2%▼	8%	
40. Is er in uw bedrijf een klachtenregeling voor het personeel? [N=5.510]																						
· 1. Ja	39%	30%▼	40%	55%▲	75%▲	87%▲	35%▼	38%	69%▲	51%	36%	30%▼	32%▼	36%	46%△	45%	37%	85%▲	71%▲	49%▲	39%	
· 2. Nee	57%	66%▲	56%	41%▼	22%▼	10%▼	61%▲	60%▼	26%▼	41%	59%	66%△	64%△	59%	50%▼	50%▼	59%	7%▼	26%▼	41%▼	56%	
· 3. Weet niet	4%	4%	3%	4%	3%	4%	4%	3%	5%	2%	4%	4%	4%	2%	4%	8%	5%	8%	3%	5%		
41. Kunt u met een rapportcijfer aangeven hoe tevreden of onttevreden u bent over de wijze waarop de volgende arbeidsvooraarden in uw organisatie geregeerd zijn? (geredeneerd vanuit het belang van uw bedrijf)																						
· a. Salarisystematiek (1=zeer onttevreden - 10=zeer tevreden) [N=4.459] [M]	7,2	7,2△	7,1	7,1	7,1	7,2	7,2	7,2	7,3△	6,9	7,1	7,0△	7,4△	6,9△	7,6▲	7,4▲	7,3	7,2	7,2	7,2		
· b. Resultaatgerichte beloning/ prestatiebeloning [N=3.197] [M]	6,6	6,7△	6,7△	6,2	6,1▼	6,7▲	6,4	6,5	6,5	6,5	6,7	6,6	6,4	6,6	7,4▲	7,1▲	6,0	5,4	5,9▼	6,5		
· c. Pensioenregeling [N=4.278] [M]	7,1	6,9▼	7,0	7,4▲	7,4▲	7,4▲	7,0	7,0	6,9△	7,4	7,2	7,1	7,0	6,8▼	7,0	7,5	7,5	7,5	6,9▼	7,0		
· d. Reiskostenvergoeding [N=3.944] [M]	7,1	7,1△	7,2	7,3△	7,2	7,0	7,2▲	7,0	7,2	7,0	6,9△	6,9	7,3	6,8▼	7,1	7,6▲	7,5▲	7,1	6,7▼	7,0△	7,3△	
· e. Mogelijkheden om zelf arbeidsvooraarden samen te stellen [N=2.902] [M]	6,4	6,7▲	6,3	5,9▼	5,7▼	5,8▼	6,4	6,8▲	6,4	5,9▼	6,4	6,3	6,0▼	6,0▼	6,1△	6,4	6,1	7,1▲	6,9▲	6,3	5,2▼	6,4
· f. Functionerings- en/of beoordelingsgesprekken [N=4.170] [M]	7,0	7,0	6,9	6,9	6,9	7,0▼	7,0	7,0	7,2△	6,6	6,6	6,7▼	6,7	6,7	6,8▼	7,1	6,8	7,3▲	7,3▲	7,1	7,2△	7,1
· g. Promotie- en loopbanannoogelijkheden [N=5.542] [M]	6,5	6,5	6,5	6,4	6,4	6,4	6,4	6,4	6,6△	6,6△	6,1	6,4	6,2△	6,5	6,6	6,4	7,0▲	6,9▲	6,4	5,9▼	6,1▼	6,4
· h. Scholings- en opleidingsmogelijkheden [N=4.246] [M]	7,1	7,1	7,0▼	7,2	7,2△	7,3	7,4	7,1	7,0	7,3△	7,0	7,0	7,1	6,9▼	7,0	7,9▲	7,4▲	7,4	7,4△	7,0	7,3	
· i. Mogelijkheden om in deeltijd te werken [N=4.124] [M]	7,4	7,3	7,4	7,4	7,4	7,5	7,2▼	7,6△	8,1▲	6,5▼	7,0▼	6,2	6,9	7,6△	7,6	7,6	7,8▲	7,8▲	7,9▲	8,3▲	8,2▲	
· j. Flexibele werktijden [N=3.994] [M]	7,2	7,3△	7,2	6,8▼	6,9	7,0	7,2	7,2	7,4△	7,0	6,5▼	6,2	6,8▼	6,8	7,8▲	7,8▲	7,8	7,8	6,0▼	7,4△	7,6▲	
· k. Thuiswerkregeling [N=2.335] [M]	5,9	6,1△	5,7	5,7	5,8	5,8	5,8	6,0	5,6	5,6	5,6	4,7	5,1▼	5,8	5,3▼	6,7▲	6,9▲	6,2	5,4	5,6	6,6▲	
· l. Verlof- en vakantienregeling [N=4.850] [M]	7,6	7,7△	7,6	7,5▼	7,5	7,6△	7,5	7,5	7,6	7,3	7,6	7,3	7,5▼	7,7	7,3▼	8,0▲	8,0▲	7,9	7,1▼	7,6	7,8▲	
· m. Overlegmogelijkheden [N=4.800] [M]	7,8	7,9△	7,8	7,8	7,7	7,7	7,8	7,8	7,9	7,4	7,7△	7,7	7,7	7,7	7,8	7,6▼	8,1△	8,1△	7,9	7,9	8,0△	
42. Kunt u met een rapportcijfer aangeven hoe belangrijk of onbelangrijk u vindt voor uw bedrijf?																						
u. de volgende arbeidsvooraarden vindt voor uw bedrijf?																						
· a. Het bestaan van vakbonden (1=zeer onbelangrijk - 10=zeer belangrijk) [N=4.166] [M]	5,2	5,0▼	5,1	5,5△	5,9▲	6,1▼	4,9▼	5,8▲	6,8▲	5,1	5,0	5,1	4,8▼	5,6△	5,5	5,2	4,5▼	6,8▲	6,9▲	6,0▲	5,8▲	
· b. Het bestaan van PVT's [N=3.426] [M]	5,3	4,7▼	5,1▼	5,9	7,0	7,3	4,9▼	5,7	6,9▲	5,5	5,1	5,0	4,8▼	5,2	5,6	5,4	5,0▼	7,5	7,5	5,8▲	5,8▲	
· c. Het bestaan van CAO's [N=4.490] [M]	6,5	6,3▼	6,5	6,8▲	7,2▲	7,3	6,3▼	6,8▲	7,4	6,5	6,6	6,6	6,5	7,0▲	6,7	6,1	5,6▼	7,7▲	7,4	7,0▲	6,8	
· d. Het bestaan van werkgeversorganisaties [N=4.249] [M]	6,4	6,1▼	6,4	6,7△	7,0	7,1	6,2▼	6,7	7,2▲	6,7	6,5	6,8△	6,2△	6,7△	6,5	6,3	5,4▼	7,2▲	7,0▲	6,9▲	6,8▲	
· e. Het bestaan van PBO's, zoals productschappen en bedrijfschappen [N=3.171] [M]	5,2	5,0▼	5,3	5,3△	5,7▲	5,6	5,0▼	5,8▲	5,9▲	6,0	5,3	5,4	5,6	5,5△	5,5	4,7	4,6▼	6,4▲	5,5	5,5	5,5△	
43. Kunt u met een rapportcijfer aangeven hoe tevreden of onttevreden u bent over de behartiging van werkneemersrechten door de onderstaande personen of partijen? (geredeneerd vanuit het belang van uw bedrijf)																						
· a. Personeelszaken (1=zeer onttevreden - 10=zeer tevreden) [N=2.820] [M]	7,1	7,0▼	7,0	7,3△	7,4▲	7,5▲	7,2	6,8▼	7,3	6,2▼	7,2	7,0▼	7,1	7,2	7,2	7,1	7,3△	7,1	7,3	7,0▼	7,4△	
· b. Direct leidinggevenden van medewerkers [N=3.602] [M]	7,3	7,2	7,3	7,2	7,3	7,2	7,3	7,4△	6,8	7,2	7,1▼	7,4	7,3	7,5	7,4	7,2	7,5△	7,4	7,4	7,4	7,4	
· c. OR, MR of PVT [N=1.607] [M]	6,3	5,9▼	6,2	6,6▲	6,8▲	6,1▼	5,9	5,3▼	6,4	6,8▲	5,7	6,3	6,0▼	6,1▼	6,9▲	6,4	6,7	6,1▼	6,8	7,0▲	6,3	
· d. De vakbond [N=1.863] [M]	5,6	5,4▼	5,5	5,7	5,9	5,9	5,9	5,9△	5,9▲	5,6	5,6	5,4	5,2▼	5,4	5,3	6,3▲	5,0▼	6,4▲	6,5	6,4	6,3▲	
44. In hoeverre is er veel of weinig ruimte in uw situatie voor individueel maatwerk over de volgende ondervenigen?																						
· a. Salaris van medewerkers [N=5.055] [% (heel) veel ruimte]	36%	38%△	41%△	31%▼	23%▼	16%▼	40%▲	34%	13%▼	41%	41%△	33%	32%▼	37%	57%▲	52%▲	9%▼	18%▼	28%▼	26%▼		
· b. Werktijden van medewerkers [N=5.129] [% (heel) veel ruimte]	50%	54%△	50%	44%▼	40%▼	42%	51%	53%	47%	44%	51%	29%▼	44%▼	61%▲	67%▲	63%▲	66%△	35%▼	62%▲	56%△		
· c. Werkprestaties van medewerkers [N=5.024] [% (heel) veel ruimte]	53%	53%	56%△	52%	46%	48%	53%	55%	47%▼	48%	54%	41%▼	49%▼	53%	44%▼	68%▲	64%▲	48%	49%△	53%△		
· d. Ontwikkeling opleiding van medewerkers [N=5.002] [% (heel) veel ruimte]	57%	50%▼	63%△	64%△	69%▲	72%▲	56%▼	66%△	49%	49%	50%▼	44%▼	50%▼	80%▲	68%▲	69%△	69%▲	75%▲	63%△	54%△		
· e. Flexibele inzet van medewerkers [N=5.083] [% (heel) veel ruimte]	59%	61%△	61%	55%▼	52%	50%▼	60%△	62%	49%▼	63%	60%	44%▼	56%▼	67%△	69%▲	69%△	66%	69%▲	40%▼	62%	66%△	

	VESTIGINGSGROOTTE (zelfgerapporteerd)	PROFIT OR NON-PROFIT (zelfgerapporteerd)	SECTOR									
			Overheid					Zorg				
			Onderwijs	Zakelijke dienstverlening	Financiële instellingen	Vervoer & communicatie	Horeca	Handel	Bouw	Industrie	Landbouw	Mixed
Totaal	2-4	5-9	10-49	50-99	100+	Profit	Non-profit					
45. In welke mate gebruiken leidinggevenden de bestaande ruimte voor individueel matenwerk bij onderstaande onderwerpen op het gebied van arbeidsverhoudingen?												
· a. Salaris van medewerkers [N=3.979] [% in (zeer) sterke mate]	28%	31% Δ	29%	24% \triangleright	17% \blacktriangledown	14% \blacktriangleright	30% \blacktriangleleft	28%	12% \blacktriangleright	30%	27%	22% \triangleright
· b. Werktijden van medewerkers [N=4.293] [% in (zeer) sterke mate]	39%	42% Δ	37%	35% \triangleright	34%	31%	38%	52% \blacktriangleleft	40%	34% \triangleright	18% \blacktriangleright	33% \triangleright
· c. Werkprestaties van medewerkers [N=4.342] [% in (zeer) sterke mate]	42%	44% Δ	40%	40% \triangleright	35%	42%	52% \blacktriangleleft	33% \blacktriangleright	35%	36% \triangleright	30% \blacktriangleright	37% \triangleright
· d. Ontwikkeling/ opleiding van medewerkers [N=4.309] [% in (zeer) sterke mate]	40%	39%	43%	43% Δ	49%	38%	53% \blacktriangleleft	47% Δ	26%	34% \triangleright	31% \blacktriangleright	34% \triangleright
· e. Flexibele inzet van medewerkers [N=4.350] [% in (zeer) sterke mate]	44%	46%	45%	41% \triangleright	43%	38%	44%	55% \blacktriangleleft	38% \triangleright	47%	42%	28% \triangleright
46. Kunt u aangeven hoeveel arbeidsovereenkomsten er in de afgelopen 12 maanden in uw bedrijf zijn beëindigd? [N=5.493] [M]	2,9	3,86 \triangleright	1,4 \triangleright	2,9	6,8 \blacktriangleleft	4,3 \blacktriangleleft	2,5	2,5 \triangleright	2,5	6,3 Δ	2,2	1,5
47. Kunt u schatten hoeveel keer de volgende manieren van beëindiging in de afgelopen 12 maanden zijn toegepast?												
a. Beëindiging door werkneemster [N=2.600] [M]	2,3	0,96 \triangleright	0,92 \triangleright	1,6	2,9	1,7 \blacktriangleleft	2,0 \triangleright	2,5	4,0 Δ	1,2	1,4	0,72
b. Opzegging met toestemming van hetzelfde bedrijf [N=2.600] [M]	0,27	0,11 ∇	0,30	0,17	0,51	1,6 \blacktriangleleft	0,25	0,11	0,50 Δ	0,12	0,58 Δ	0,36
c. Onthouding door de rechter [N=2.600] [M]	0,11	0,03 ∇	0,03	0,09	0,17	1,0 \blacktriangleleft	0,10	0,12	0,03	0,19	0,14	0,07
d. Met wederzijdse goedkeuring [N=2.600] [M]	0,77	0,35 ∇	0,40	0,52	1,0	5,4 \blacktriangleleft	0,72	0,69	1,1	0,21	0,77	0,63
e. Persoonsontslag [N=2.600] [M]	0,29	0,03 ∇	0,07	0,12	0,42	3,7 \blacktriangleleft	0,17 \triangleright	0,36	0,97 \blacktriangleleft	0,05	0,47	0,23
f. Ontslag op standaard voet [N=2.600] [M]	0,08	0,04 ∇	0,04	0,09	0,09	0,34 \blacktriangleleft	0,09	0,07	0,06	0,01	0,03	0,03 Δ
g. Niet verkrijgen arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd [N=2.600] [M]	1,7	0,76 \triangleright	0,63	1,1	1,8	1,1 \blacktriangleleft	1,6	2,4	0,76	0,93	0,70	2,3
h. Ontslag tijdens probatief [N=2.600] [M]	0,24	0,07	0,14	0,14	0,29	1,3 \blacktriangleleft	0,24	0,13	0,30	0,04	0,07	0,01
i. Overig/ niet bekend [N=2.600] [M]	0,33	0,19	0,10	0,09	0,10	3,8 \blacktriangleleft	0,20	0,27	1,2 Δ	0,05	0,09	0,11
48. Wat was de voornaamste reden voor beëindiging als werkgever bij de meest recente beëindiging? [N=2.275]												
· 1. Bedrijfseconomisch (individueel/ collectief)	21%	22%	23%	21%	20%	18%	23% \blacktriangleleft	15% \triangleright	13% \blacktriangleright	17%	32% \blacktriangleleft	20%
· 2. Persoonlijk (afstunuleren/ vervrijbaar handelen)	30%	27% \triangleright	28%	35% Δ	36%	31%	27%	27%	29%	25% \triangleright	18% \blacktriangleright	32%
· 3. Verschil arbeidsverhouding	5%	4% Δ	8% Δ	4%	7%	4% \triangleright	12% \blacktriangleleft	5%	1%	5%	6% Δ	4%
· 4. Arbeidsongeschiktheid	3%	2%	3%	3%	4%	4%	3%	1%	3%	3%	2%	3%
· 5. Vrijwillige uittreding door werkneemster	25%	28% Δ	24%	22%	18%	16%	25%	29%	24%	33%	21% \blacktriangleright	25%
· 6. Pensionering en/ of overlijden	5%	3% \triangleright	2% \triangleright	7% Δ	10% \blacktriangleleft	3% \blacktriangleright	2%	16% \blacktriangleleft	5%	7%	8% Δ	3% \triangleright
· 7. Anders	11%	13% Δ	12%	9%	8%	7%	10%	13%	13%	7%	14% Δ	9%
49. In welke mate kunnen medewerkers zelf beslissen over de volgende onderwerpen?												
· a. Het bepalen van de werkmethode [N=5.301] [% in (zeer) sterke mate]	41%	47% \blacktriangleleft	41%	34% \triangleright	30% \blacktriangleright	26% \blacktriangleleft	41%	45%	43%	44%	45%	47% Δ
· b. Het bepalen van de werkverdeling [N=5.306] [% in (zeer) sterke mate]	42%	47% Δ	43%	35% \blacktriangleright	34% \triangleright	42%	44%	24% \blacktriangleright	38%	39%	39% \triangleright	36% \triangleright
· c. Het bepalen van de werktijden en pauzes [N=5.299] [% in (zeer) sterke mate]	37%	43% \blacktriangleleft	36%	24% \triangleright	26% \blacktriangleright	37%	39%	31% \triangleright	33% \triangleright	31% \triangleright	53% \blacktriangleleft	35% Δ
· d. Het oplossen van operationele problemen/ storingen in het productieproces [N=5.129] [% in (zeer) sterke mate]	55%	57%	56%	56%	51%	46% \blacktriangleleft	55%	58%	54%	56%	60% Δ	52% \triangleright
50. Is teamwerk een belangrijk kenmerk van de werkorganisatie in uw bedrijf? [N=5.510]												
· 1. Ja	89%	87% \triangleright	92% Δ	93%	92%	88%	86% \triangleright	94% Δ	90%	91%	93% Δ	86% \triangleright
· 2. Nee	10%	11% Δ	7% \triangleright	6%	6%	10% Δ	11%	5% \triangleright	7%	5% \triangleright	12% Δ	15% Δ
· 3. Weet niet	2%	2%	1%	1%	1%	2%	3%	1%	3%	2%	2%	2%
51. Realiseert de teamleden ordening hoe en door wie de taken moeten worden uitgevoerd of is er gewoonlijk een leidinggevende die de taken onder de teamleden verdeelt? [N=4.864]												
· 1. De teamleden beslissen zelf ordening	53%	58% Δ	54%	45% \blacktriangleright	42% \blacktriangleleft	43% \blacktriangleleft	51% \triangleright	55%	65% \blacktriangleleft	45% \triangleright	45% Δ	48% \triangleright
· 2. De taken worden verdeeld door een leidinggevende	47%	42% \triangleright	46%	53% Δ	58% \blacktriangleleft	49% Δ	45% Δ	35% \blacktriangleright	47% Δ	55% Δ	50% Δ	57% Δ

MODULE 4. BEDRIJFSBELEID

49. In welke mate kunnen medewerkers zelf beslissen over de volgende onderwerpen? [N=5.510]

· a. Het bepalen van de werkmethode [N=5.301] [% in (zeer) sterke mate]	41%	47% \blacktriangleleft	41%	34% \triangleright	30% \blacktriangleright	26% \blacktriangleleft	41%	45%	43%	44%	45%	47% Δ
· b. Het bepalen van de werkverdeling [N=5.306] [% in (zeer) sterke mate]	42%	47% Δ	43%	35% \blacktriangleright	34% \triangleright	42%	44%	24% \blacktriangleright	38%	39%	51% \blacktriangleleft	39% Δ
· c. Het bepalen van de werktijden en pauzes [N=5.299] [% in (zeer) sterke mate]	37%	43% \blacktriangleleft	36%	24% \triangleright	26% \blacktriangleright	37%	39%	31% \triangleright	33% \triangleright	31% \triangleright	53% \blacktriangleleft	35% Δ
· d. Het oplossen van operationele problemen/ storingen in het productieproces [N=5.129] [% in (zeer) sterke mate]	55%	57%	56%	56%	51%	46% \blacktriangleleft	55%	58%	54%	56%	60% Δ	52% \triangleright
50. Is teamwerk een belangrijk kenmerk van de werkorganisatie in uw bedrijf? [N=5.510]												
· 1. Ja	89%	87% \triangleright	92% Δ	93%	92%	88%	86% \triangleright	94% Δ	90%	91%	93% Δ	84% \triangleright
· 2. Nee	10%	11% Δ	7% \triangleright	6%	6%	10% Δ	11%	5% \triangleright	7%	5% \triangleright	12% Δ	15% Δ
· 3. Weet niet	2%	2%	1%	1%	1%	2%	3%	1%	3%	2%	2%	2%
51. Realiseert de teamleden ordening hoe en door wie de taken moeten worden uitgevoerd of is er gewoonlijk een leidinggevende die de taken onder de teamleden verdeelt? [N=4.864]												
· 1. De teamleden beslissen zelf ordening	53%	58% Δ	54%	45% \blacktriangleright	42% \blacktriangleleft	43% \blacktriangleleft	51% \triangleright	55%	65% \blacktriangleleft	45% \triangleright	45% Δ	48% \triangleright
· 2. De taken worden verdeeld door een leidinggevende	47%	42% \triangleright	46%	53% Δ	58% \blacktriangleleft	49% Δ	45% Δ	35% \blacktriangleright	47% Δ	55% Δ	50% Δ	57% Δ

	VESTIGINGSGROOTTE (zelfgegeporteerd)	PROFIT & NON-PROFIT (zelfgegeporteerd)	SECTOR											
			Onderwijs				Overheid				Overig			
			Zakelijke dienstverlening		Financiële instellingen		Vervoer & communicatie		Horeca		Handel		Bouw	
			Non-profit		Mixed		Profit		Industrie		Landbouw		Handel	
Totaal	2-4	5-9	10-49	50-99	100+									
52. Bent u het eens of oneens met de volgende stellingen over het beleid van uw bedrijf?														
· a. Ons bedrijf reageert meteen op ontwikkelingen die op haar aankomen [N=5.503] [% (helemaal) eens]	64%	67%△	63%	61%△	61%	53%▼	66%▲	53%▼	59%	64%	53%▼	66%△	59%	61%
· b. Ons bedrijf heeft bewust nieuw kennis van buiten naar binnen [N=5.498] [% (helemaal) eens]	56%	52%△	58%	61%△	62%	55%△	58%	61%△	58%	53%	47%△	50%△	48%▼	51%
· c. Ons bedrijf werkt samen met derden en/of participeert in netwerken [N=5.491] [% (helemaal) eens]	56%	51%▼	59%	65%▲	75%▲	81%▲	53%▼	57%	82%▲	58%	54%	42%▼	37%▼	56%
· d. Ons bedrijf maakt steeds nieuwe combinaties tussen verschillende manieren van het organiseren van het werkproces [N=5.484] [% (helemaal) eens]	30%	27%△	31%	36%△	39%▲	43%▲	28%▼	30%	39%▲	32%	30%	22%△	24%△	21%▼
· e. Ons bedrijf worden de talenten van medewerkers zo goed mogelijk (optimaal) benut [N=5.500] [% (helemaal) eens]	73%	72%△	80%△	75%△	66%△	57%▼	75%△	69%△	81%△	75%	79%△	69%△	70%	63%▼
· f. In ons bedrijf worden de werkprocessen regelmatig vernieuwd [N=5.491] [% (helemaal) eens]	41%	37%△	42%	47%△	54%▲	52%▲	40%△	37%	48%△	35%	41%	35%△	36%△	44%▼
· g. In ons bedrijf wordt regelmatig naar nieuwe markten/ klanten gezocht [N=5.494] [% (helemaal) eens]	65%	64%	67%	66%	68%	60%	69%▲	60%△	38%▼	53%	64%	67%△	67%△	59%▼
· h. In ons bedrijf worden de bestaande producten/diensten regelmatig verbeterd en/of vernieuwd [N=5.494] [% (helemaal) eens]	72%	70%△	75%△	74%△	76%△	74%△	73%△	71%	68%△	61%△	71%△	70%	71%△	70%△
53 a. Heeft dit bedrijf in de afgelopen 2 jaar... een nieuw of in belangrijke mate verbeterd product of dienst geïntroduceerd? [N=5.511]	58%	54%△	63%△	62%△	68%△	70%▲	58%	57%	58%	55%	60%△	45%▼	57%	54%▼
· 1 Ja	36%	40%△	32%△	32%△	32%△	27%△	26%▼	36%△	33%△	36%△	35%	49%▲	34%△	37%△
· 2 Nee	6%	6%	5%	6%	6%	8%	5%△	10%△	6%	1%	5%	6%	6%	3%
· 3 Weet niet	8%	8%	6%	9%	8%	7%	13%▲	8%	5%	7%	8%	7%	6%	10%
53 b. ...een nieuw of in belangrijke mate verbeterd proces ingevoerd voor het produceren van goederen of het leveren van diensten? [N=5.508]	51%	46%▼	55%△	57%△	66%▲	71%▲	50%△	53%△	54%	42%	60%△	43%△	46%△	51%△
· 1 Ja	41%	46%▲	38%△	34%△	26%▼	26%▼	43%△	34%△	38%	53%	34%△	49%△	47%△	43%△
· 2 Nee	10%	9%	9%	11%	12%	18%▲	8%△	16%▲	16%▲	10%	11%	8%	8%△	11%
· 3 Weet niet	57%	59%△	55%△	53%△	47%▼	56%	51%△	63%△	73%▲	61%△	69%▲	52%△	53%△	62%△
53 c. ...een nieuw of in belangrijke mate verbeterde marketingmethode ingevoerd? [N=5.498]	34%	31%△	38%△	34%△	35%△	35%△	33%△	22%▼	15%▼	28%△	24%▼	39%△	35%△	27%▼
· 1 Ja	10%	9%	9%	11%	12%	18%▲	8%△	16%▲	16%▲	15%△	10%	11%	8%△	11%
· 2 Nee	43%	33%▼	46%△	59%▲	73%▲	76%▲	40%▼	45%△	60%▲	19%▼	43%△	39%△	36%△	40%
· 3 Weet niet	51%	60%▲	48%	36%▼	24%▼	21%▼	51%▲	43%△	37%▼	70%▲	52%△	56%△	57%△	50%
54. De volgende stellingen gaan over bedrijfsprestaties in de afgelopen 2 jaar:														
a. De arbeidsproductiviteit in ons bedrijf is in de afgelopen 2 jaar... [N=5.505]	14%	16%△	12%△	12%△	12%	7%▼	15%△	16%	5%▼	8%	22%▲	22%▲	14%	12%
· 1 (Sterk) afgenomen	46%	49%△	43%△	42%△	40%	42%	47%	41%△	47%	60%	42%	50%	48%	51%△
· 2 Gelijk gebleven	40%	35%▼	45%△	46%△	48%△	52%▲	38%△	43%	48%△	32%	36%	28%▼	38%▼	34%▼
· 3 (Sterk) toegenomen	2%	3%△	1%▼	2%	3%	2%△	4%△	4%△	3%△	1%	2%	4%△	2%△	3%
b. De kwaliteit van de producten/diensten van ons bedrijf is in de afgelopen 2 jaar... [N=5.501]	43%	43%	43%	42%	40%	42%	45%△	45%△	37%▼	54%△	46%△	38%△	52%△	45%▼
· 1 (Sterk) afgenomen	55%	55%	56%	56%	59%	55%	55%△	55%	58%	60%△	45%△	51%	58%	53%△
· 2 Gelijk gebleven	47%	49%△	46%△	45%△	47%	42%	47%	47%	47%	41%△	38%△	47%	47%△	44%△
· 3 (Sterk) toegenomen	2%	2%	2%	1%	4%	3%	2%	3%	0%	3%	3%	2%	1%	2%
c. De tevredenheid van de klanten van ons bedrijf is in de afgelopen 2 jaar... [N=5.499]	51%	49%△	52%	54%△	49%	51%	46%△	54%△	70%▲	56%△	42%△	54%△	47%	44%△
· 1 (Sterk) afgenomen	30%	32%△	30%	29%△	27%	24%△	33%▲	22%▼	13%▼	27%	37%△	42%▲	34%△	31%△
· 2 Gelijk gebleven	33%	33%	29%△	33%	37%	39%	29%▼	35%	61%▲	32%	25%△	35%	26%▼	30%
· 3 (Sterk) toegenomen	37%	35%▼	41%△	38%△	36%	37%	38%	44%△	27%▼	41%△	32%△	33%	40%△	34%△
d. De omzet van ons bedrijf is in de afgelopen 2 jaar... [N=5.492]	2%	1 (Sterk) afgenomen	· 1 (Sterk) afgenomen	· 2 Gelijk gebleven	· 3 (Sterk) toegenomen	· 1 (Sterk) afgenomen	· 2 Gelijk gebleven	· 3 (Sterk) toegenomen	· 1 (Sterk) afgenomen	· 2 Gelijk gebleven	· 3 (Sterk) toegenomen	· 1 (Sterk) afgenomen	· 2 Gelijk gebleven	· 3 (Sterk) toegenomen

SECTOR	PROFIT OF NON-PROFIT (zelfgerapporteerd)										VESTINGSGROOTTE (zelfgerapporteerd)										
	Totaal					100+					50-99					10-49					5-9
	Non-profit		Profit			Mixed		100+			50-99		10-49			5-9		Totaal			
	Horeca	Handel	Bouw	Industrie	Landbouw														Onderwijs	Zorg	Overig
	Zakelijke dienstverlening	Financiële instellingen	Vervoer & communicatie	Overheid																	
e. De winst van ons bedrijf is in de afgelopen 2 jaar... [N=5.478]																					
· 1 (sterk) afgenomen	34%	33%	34%	35%	34%	37%▲	27%▼	24%▼	34%	44%▲	45%▲	36%	33%	48%▲	35%	34%	24%	29%	16%▼	28%▼	
· 2 Gelijk gebleven	33%	29%▼	33%	38%	35%	29%▼	36%	56%▲	36%	29%▼	29%▼	34%	33%	23%▼	30%	32%	66%▲	55%▲	41%△	42%▲	
· 3 (sterk) toegegaan	33%	38%△	33%	28%	31%	34%△	37%△	20%▼	30%	28%▼	28%▼	35%△	33%	28%	35%	35%	10%▼	16%▼	44%▲	30%	
55. Hoe zou u de arbeidsproductiviteit inschatten t.o.v. de arbeidsproductiviteit van uw concurrenten in de markt? andere organisaties die een vergelijkbare dienst verlenen? [N=5.499]																					
· 1 Ruim onder het gemiddelde	0,4%	0,5%△	0,1%	0,0%	0%	0,4%	1%△	0,1%	0%	0,1%	0%	1%	1%	1%△	0,4%	0%	0,3%	0%	0,2%	0%	
· 2 Onder het gemiddelde	4%	5%△	2%▼	3%	4%	2%	4%	6%△	4%	2%	8%▲	3%	4%	1%▼	1%▼	4%	4%	2%	4%	4%	
· 3 Gemiddeld	48%	49%△	43%△	47%	54%	48%	51%	48%	50%	51%	50%	50%	56%△	56%△	41%	53%	46%	47%	47%	6%△	
· 4 Boven het gemiddelde	37%	34%△	40%△	42%△	42%	37%	37%	33%	39%	42%	30%△	40%	35%	27%▼	33%	42%△	37%	45%△	39%	35%△	
· 5 Ruim boven het gemiddelde	11%	12%△	8%▼	11%	7%	7%	11%△	12%	6%▼	9%	10%△	10%	14%△	10%	22%▲	15%△	7%	7%△	10%	7%△	
· 6 Gemiddeld	3,5	3,5△	3,6△	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5△	3,5	3,5△	3,5	3,5	3,5△	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,4%△	
56. Past uw bedrijf in sterke of geringe mate de volgende vormen van flexibilisering van de arbeid toe?																					
· a. Brede inzetbaarheid van personeel [N=5.164] (% in zeer) sterke mate)	46%	49%△	45%	40%	30%▼	47%△	47%	40%▼	67%▲	42%▼	42%▼	46%	42%	43%△	42%△	52%	50%△	31%	51%	44%△	
· b. Flexibele werkruiten [N=5.262] (% in zeer) sterke mate)	34%	36%△	32%	30%▼	35%	32%	33%	40%△	32%	52%▲	25%▼	14%▼	26%▼	42%△	35%	46%△	49%△	24%▼	39%△	49%△	
· c. Flexibele contracten [N=5.038] (% in zeer) sterke mate)	21%	21%	19%	21%	22%	28%	21%	30%▲	25%	16%▼	9%▼	15%▼	35%▲	24%	26%	29%△	18%	13%▼	27%△	29%△	
· d. Zelf roosteren [N=5.208] (% in zeer) sterke mate)	18%	22%▲	16%	10%▼	9%▼	10%▼	16%▼	21%△	9%	9%▼	4%▼	11%▼	19%	14%△	22%	24%△	16%	31%▲	26%△	26%△	
· e. Telewerken / thuiswerken [N=5.080] (% in zeer) sterke mate)	10%	12%△	7%▼	8%	9%▼	9%▼	14%△	9%	1%▼	5%▼	2%▼	4%▼	2%▼	8%	17%▲	24%△	9%	11%	8%	16%△	
57. UW bedrijf heeft flexibele werktijden. Is er sprake van...																					
· a. Werk op onregelmatige werktijden buiten kantooruren [N=4.216] (% in zeer) sterke mate)	25%	26%	21%▼	25%	25%	28%	32%	23%▼	34%▲	32%△	43%▲	15%▼	7%▼	14%▼	72%▲	49%▲	22%	21%▼	23%	24%△	
· b. Keuzemogelijkheden in werktijden voor medewerkers [N=4.284] (% in zeer) sterke mate)	20%	22%△	19%	16%▼	18%	22%	19%▼	32%▲	19%▼	7%▼	13%▼	5%▼	12%▼	12%▼	27%△	13%▼	28%▲	29%△	37%▲	26%△	
· c. Hoge groot schat u het percentage werknemers werkzaam buiten kantooruren [N=3.094] [M]	29	31△	26%▼	26%▼	25	28	27%▼	36%▲	33%△	38	19%▼	16%▼	22%▼	22%▼	57%▲	38%▲	24	23%▼	23	34%△	
· d. Wij nemen onze flexibele werktijden op in onze bedrijfscultuur [N=3.331] (%) (helemaal) eens	50	5,5△	3,2%▼	4,7	5,8	9,3▲	4,2▼	9,5▲	6,7△	6,8	3,5	4,9	2,0▼	10%▲	15%▲	1,8▼	2,9▼	9,6	1,8▼	10%▲	2,4%▼
58. UW bedrijf maakt gebruik van flexibele contracten.																					
In hoeverre bent u hier eens of oneens met de volgende stellingen?																					
· a. Wij bieden onze flexibele werknemers uitdagende functies [N=3.332] (% helemaal) eens)	46%	45%	43%	48%	45%	47%	44%▼	55%▲	48%	45%	43%	39%▼	33%▼	49%	47%	53%	61%▲	49%	49%△	51%△	
· b. Wij bieden heldere werkinstucties voor nieuwe flexibele werknemers [N=3.333] (% helemaal) eens)	55%	53%△	54%	60%△	63%	62%	55%	58%	51%	52%	51%	56%	50%▼	57%	64%△	55%	62%△	48%	48%△	57%△	
· c. Wij bieden flexibele werknemers ontwikkelmogelijkheden [N=3.334] (% helemaal) eens)	48%	44%△	54%△	52%△	46%	49%	48%	50%	43%	56%	44%	43%	41%▼	44%	45%	54%	58%▲	48%	55%△	54%△	
· d. Wij nemen onze flexibele werknemers makkelijk op in onze bedrijfscultuur [N=3.331] (%) (helemaal) eens)	69%	66%△	69%	74%△	76%	74%	69%	65%	69%	85%	67%	63%▼	76%△	64%	62%	72%	69%	69%△	76%△	67%△	
59. Kunt u aangeven welke automatisatiesituatie voor uw bedrijf van toepassing is?																					
a. In mijn bedrijf zijn computers aanwezig [N=5.485]																					
· 1.1a	95%	93%▼	95%▲	99%▲	99%▲	100%▲	95%	92%▼	100%▲	95%	99%△	98%△	94%	79%▼	96%	79%▼	99%▲	100%▲	99%▲	98%△	
· 2 Nee	4%	6%△	4%	0,3%▼	0,2%▼	0%▼	5%△	0,0%▼	5%△	1%▼	1%▼	1%▼	1%▼	4%▼	4%▼	1%▼	1%▼	0,3%▼	0%▼	2%▼	
· 3 Weet niet	1%	1%	1%	0,4%	0,3%	0,3%	0,2%	1%▼	2%△	0,3%	0%	0,4%	1%	1%	0,1%	0,1%	0%△	1%	0%△	1%	
b. In mijn bedrijf zijn computers aanwezig, en die zijn met elkaar verbonden in een computernetwerk [N=5.465]																					
· 1 Ja	70%	60%▼	73%	92%▲	99%▲	100%▲	64%▼	68%▼	91%▲	57%▼	88%△	74%▼	75%▼	55%▼	75%▼	91%▲	100%▲	93%▲	82%△	67%▼	
· 2 Nee	29%	39%▲	26%△	6%▼	1%▼	0,3%▼	21%△	22%	7%▼	42%▲	13%▼	25%△	22%△	43%△	23%	1%▼	8%▼	0%▼	5%▼	31%△	
· 3 Weet niet	1%	1%	1%	1%	0,3%	0,3%	0,2%	1%▼	1%▼	5%▲	2%△	1%	1%△	3%△	2%	0,1%	1%▼	0,5%△	2%	1%	
c. In mijn bedrijf hebben we een computernetwerk met minstens de volgende software-functies: email, internet, LAN [N=5.484]																					
· 1 Ja	34%	25%▼	33%	51%▲	75%▲	77%▲	34%	32%	37%	17%▼	45%▲	17%▼	33%	17%▼	35%	50%▲	44%▲	67%▲	33%	35%△	
· 2 Nee	58%	67%▲	58%	39%▼	17%▼	13%▼	59%△	57%	47%▼	78%▲	48%▼	75%▲	60%△	78%▲	55%	34%△	48%▼	20%▼	54%	64%△	
· 3 Weet niet	8%	7%▼	9%	10%△	7%▼	10%	7%▼	12%△	15%▲	5%	7%	7%▼	7%▼	5%▼	10%	16%▲	8%	14%△	13%△	9%△	

	VESTIGINGSGROOTTE (zelfgerapporteerd)	PROFIT OR NON-PROFIT (zelfgerapporteerd)										SECTOR	
		100+			50-99			10-49			Totaal		
		5-9	10-49	2-4	Profit	Mixed	Non-profit	Horeca	Bouw	Handel	Industrie	Landbouw	
e. In mijn bedrijf worden (ook) e-commerce toepassingen gebruikt, voornamelijk internet of webgedreven sales dienstverlening [N=5.462]													
· 1 Ja	38%	35% ▽	40%	41% △	53% ▲	50% ▲	40% ▲	32% ▽	28% ▼	18% ▼	38%	30% ▽	44% △
· 2 Nee	54%	57% △	53%	49% ▽	36% ▼	33% ▼	54%	53%	56% ▲	75% ▲	53%	60% △	49% ▽
· 3 Weet niet	8%	8%	7%	10%	12%	13%	6% ▼	15% ▲	16% ▲	6%	9%	10%	7% ▽
MODULE 5. PERSONEEL													
61. Heeft uw bedrijf op dit moment vacatures? [N=5.511]													
· 1 Ja	18%	11% ▼	17%	28% ▲	48% ▲	71% ▲	18% ▽	18%	23% ▽	16% ▽	23% ▽	17%	13% ▽
· 2 Nee	81%	89% ▲	82%	70% ▼	52% ▼	28% ▼	82% ▽	81%	76% ▽	84%	76% ▽	81%	77% ▽
· 3 Weet niet	1%	1%	1%	1%	1%	1%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%
62. Hoeveel vacatures? [N=891] [M]													
63. Hoeveel van deze vacatures acht u moeilijk vervulbaar? [N=738] [M]													
64. Ongeveer hoeveel procent van het totale personeel vindt u wat betreft kwalificatie en ervaring momenteel voldoende toegewijd voor hun werk? [N=4.619] [M]													
65. In hoeverre zijn onderstaande stellingen van toepassing op uw bedrijf?													
a. Werknemers kunnen hun taken niet meer optimal uitoefenen door verminderde fysieke of mentale belastbaarheid [N=5.017]													
· 1 Helemaal niet	60%	67% ▲	63% △	46% ▼	32% ▽	20% ▼	63% ▲	60%	42% ▼	63%	59%	58%	63% △
· 2 In erginige mate	19%	13% ▼	20%	29% ▲	37% ▲	42% ▲	11% ▽	20%	29% ▲	15%	22%	19%	18% ▽
· 3 In enige mate	17%	16% ▽	14% ▽	21% △	26% ▲	31% ▲	16% ▽	17%	14% ▽	19%	18%	15%	17% ▽
· 4 In sterke mate	3%	3%	3%	5%	6%	3%	3%	4%	5%	3%	3%	3%	3%
· 5 In zeer sterke mate	0.5%	1%	0.1% ▽	1%	0.2%	1%	0.1%	0.3%	0.4% ▲	2% ▲	0%	0.0% ▽	0%
- Gemiddelde	1.6	1.6% ▽	1.6% ▽	1.8▲	2.0▲	2.3▲	1.6% ▽	1.6	1.9▲	1.6	1.7	1.6% ▽	1.7% ▽
b. Werknemers verliezen kennis en vaardigheden omdat zij deze niet of onvoldoende gebruiken [N=5.036]													
· 1 Helemaal niet	65%	72% ▲	66% ▲	51% ▼	42% ▽	36% ▼	66% ▲	69%	54% ▼	68%	64%	64%	66% ▽
· 2 In erginige mate	20%	15% ▼	21%	28% ▲	36% ▲	40% ▲	19% ▽	27% ▲	19%	22%	21%	17%	19%
· 3 In enige mate	13%	11% ▽	11%	18% △	17%	22% △	12%	11% ▽	11%	12%	10% ▲	13%	10% ▽
· 4 In sterke mate	2%	2%	2%	3%	4%	2%	2%	2%	2%	2%	1% ▽	4% ▽	1% ▽
· 5 In zeer sterke mate	0.1%	0.0%	0.1%	0%	0.1%	0.1%	0%	0.0%	0.4% ▽	0.3%	0%	0.1% ▽	0% ▽
- Gemiddelde	1.5	1.4% ▼	1.5	1.7▲	1.8▲	1.9▲	1.5% ▽	1.5	1.7▲	1.5	1.5	1.5	1.7▲
c. Werknemers beschikken over kennis en vaardigheden die door veranderingen in het werk niet meer nodig zijn [N=4.928]													
· 1 Helemaal niet	59%	62% △	64% △	48% ▼	37% ▽	29% ▼	60% △	61%	48% ▼	55%	60%	60%	62% △
· 2 In erginige mate	24%	23% ▽	21% ▽	30% △	39% ▲	41% ▲	23% ▽	24%	33% ▲	27% ▽	23%	26%	20% ▽
· 3 In enige mate	14%	13% ▽	13% ▽	20% △	21% ▽	27% ▲	14%	12%	16%	10%	12%	15%	12%
· 4 In sterke mate	3%	3%	3%	3%	2%	3%	2%	3%	3% ▲	2%	2%	3%	3% ▽
· 5 In zeer sterke mate	0.2%	0.3%	0%	0.3%	0%	0.1%	0.2%	0.3%	0.1% ▽	0.0%	0%	0%	0% ▽
- Gemiddelde	1.6	1.6% ▽	1.5% ▽	1.8▲	1.9▲	2.0▲	1.6	1.6	1.7△	1.6	1.6	1.7	1.7
d. Werknemers zitten vast in verouderde denkpatronen over hun werk en/of omgang met klanten [N=5.087]													
· 1 Helemaal niet	49%	59% ▲	47%	31% ▽	21% ▼	12% ▼	52% ▲	51%	30% ▼	67% ▲	48%	51%	49% ▽
· 2 In erginige mate	27%	22% ▽	30% ▽	33% ▲	39% ▲	26% ▽	28%	19%	25%	29% ▽	23%	23%	22% ▽
· 3 In enige mate	18%	15% ▽	19%	25% ▽	32% ▽	37% ▽	18% ▽	16%	26% ▲	8%	21%	19%	20% ▽
· 4 In sterke mate	5%	3% ▽	3% ▽	8% ▽	11% ▽	13% ▽	4% ▽	5%	10% ▲	3% ▽	6%	5%	13% ▽
· 5 In zeer sterke mate	1%	0.4% ▽	1% ▽	2%	2%	2%	1% ▽	1%	0.3% ▽	1%	0.2%	0.1% ▽	1% ▽
- Gemiddelde	1.8	1.6% ▽	1.8	2.1▲	2.4▲	2.6▲	1.8% ▽	1.8	2.2▲	1.5	1.9	1.7	1.7
e. In mijn bedrijf worden (ook) e-commerce toepassingen gebruikt, voornamelijk internet of webgedreven sales dienstverlening [N=5.462]													
· 1 Ja	6%	4% ▽	6%	9% △	12% ▲	15% ▲	4% ▼	7% ▽	12% ▲	4%	6%	3% ▽	9% △
· 2 Nee	88%	89% ▽	88%	85% ▽	82%	79% ▼	89% ▲	79%	80% ▼	90%	88%	86%	89% ▽
· 3 Weet niet	7%	7%	7%	6%	6%	6%	6% ▽	13% ▲	8%	6%	7%	11% ▽	9%

	VESTIGINGSGROOTTE (zelfgevoerde)	PROFIT OF NON-PROFIT (zelfgevoerde)	SECTOR										
			Onderwijs					Overheid					
			Zakelijke dienstverlening	Financiële instellingen	Vervoer & communicatie	Horeca	Handel	Industrie	Landbouw	Bouw	Handel	Horeca	Overig
Totaal	2-4	5-9	10-49	50-99	100+	Profit	Mixed	Non-profit					
67. Heeft uw bedrijf in de afgelopen 2 jaar bewust personen in dienst genomen afkomstig uit één of meer kwetsbare groepen, zoals langdurig werklozen, voortdurend schoolverlaters en jong- of gedecultiveerd gehandicapten? [N=5,502]													
· 1 Ja	16%	11%▼	16%	24%▲	33%▲	40%▲	15%▼	16%	21%△	8%	17%	16%	22%△
· 2 Nee	81%	87%▲	80%	72%▼	64%▼	55%▼	83%△	81%	71%▼	91%	81%	82%	74%▼
· 3 Weet niet	3%	2%▼	4%△	4%	5%	3%△	2%	8%▲	0,4%△	2%	1%▼	3%	4%△
68. Ongeveer hoeveel werknemers in uw bedrijf zijn afkomstig uit 'kwetsbare groepen'? [N=7971] [M]	4,1	0,98	1,5	2,2	3,4	5,4▲	1,7▼	1,6▲	11	1,8	2,0▲	1,5	1,3
69. Welke belangenringen zijn er voor uw bedrijf om (meer) personen uit 'kwetsbare groepen' in dienst te nemen? [Meerderde antwoorden mogelijk] [N=5,518]													
· a. De verwachte kosten van begeleiding	11%	9%▼	11%	17%▲	16%	20%▲	10%▼	13%	17%△	5%	13%	16%△	11%▼
· b. Financiële risico's door productiviteitsverlies	10%	8%▼	10%	13%△	12%	14%△	10%△	8%	6%▼	3%	16%▲	12%	10%▼
· c. De verwachte organisatorische rompslomp	14%	13%▼	15%	16%△	15%	16%	12%	10%	15%△	19%△	11%▼	14%	19%△
· d. Het werk in ons bedrijf leent zich er niet voor	53%	56%△	54%△	49%▼	46%	43%▼	51%△	53%	44%▼	82%▲	51%△	63%▲	53%△
· e. Onbekendheid met waar 'kwetsbare' werkzoekenden kunnen worden gevonden	4%	4%△	5%	4%△	5%	6%△	4%	5%	4%△	4%	2%	4%△	5%△
· f. 'Kwetsbare' werkzoekenden solliciteren niet bij ons bedrijf	12%	11%▼	14%	14%△	18%△	16%△	12%	12%	14%△	15%△	10%	14%△	11%▼
· g. Er zijn geen beleidmeringen	17%	16%	18%	17%△	22%	19%	16%▼	18%	20%△	6%	20%	11%▼	15%▼
· h. Anders	8%	8%△	6%△	6%	9%	11%	8%	8%	10%△	2%	6%	8%△	5%△
· i. Weet niet	10%	11%△	9%	9%	8%	8%	10%	7%△	12%	4%	6%▼	8%△	14%△
70. Is het voor de personele bezetting in uw bedrijf belangrijk dat werknemers tot hun 65ste doorwerken? [N=5,506]													
· 1 Ja	23%	23%	24%	28%	36%▲	24%	21%	22%	25%	29%△	27%	25%△	6%▼
· 2 Nee	65%	63%	65%	67%△	63%	57%	64%▼	63%	71%△	66%	58%▼	61%▼	59%△
· 3 Weet niet	12%	14%△	13%	8%▼	8%	7%	13%	15%△	6%▼	16%△	12%	10%	6%▼
71. Is het voor de personele bezetting in uw bedrijf belangrijk dat werknemers ook na hun 65ste doorwerken? [N=5,503]													
· 1 Ja	7%	7%	7%	6%	9%	7%	5%▼	10%△	7%	8%	4%▼	11%△	9%
· 2 Nee	80%	78%▼	81%	84%△	85%	82%	80%	78%	85%△	82%△	78%▼	86%△	77%△
· 3 Weet niet	13%	14%△	12%	9%△	9%	9%	13%	17%△	6%▼	12%	14%△	10%	12%△
72. Welke voorzieningen/maatregelen zijn er in uw bedrijf getroffen, zodat alle werknemers langer kunnen doorwerken? [Meerderde antwoorden mogelijk] [N=5,518]													
· a. Deeltijd/veneugde uitbreiding (deeltijd-VUT)	11%	5%▼	11%	23%▲	38%▲	51%▲	8%▼	11%	33%▲	9%	16%△	20%▲	8%▼
· b. Oudere werknemers wisselen van onregelmatige en ploegendienst	6%	2%▼	3%△	12%▲	24%▲	37%▲	4%▼	7%△	13%▲	5%	11%▲	5%△	4%▼
· c. Kortere werkweek/ aanpassing werktijden op individuele basis	16%	10%▼	18%	26%▲	39%▲	45%▲	13%▼	16%	34%▲	8%	16%△	18%△	13%▼
· d. Extra vrije dagen bij oudere werknemers	25%	14%▼	25%	47%▲	62%▲	73%▲	23%▼	21%△	45%▲	27%	37%▲	36%▲	23%▼
· e. Stimuleren scholing- en/of cursusdeelname	7%	4%▼	8%	12%▲	17%▲	25%▲	6%▼	6%	18%▲	3%△	7%△	9%▼	6%▼
· f. Taakverbedeling/ taakroltoegevoeging	4%	3%△	4%	7%△	14%▲	16%▲	4%▼	4%△	10%▲	2%	7%△	3%△	2%
· g. Taakverrichting of aanpassing taakpakket	11%	7%▼	10%	22%▲	37%▲	31%▲	8%▼	10%▼	30%▲	6%	15%△	10%△	3%▼
· h. Loopbaan- en/ of functioneringsgesprekken	10%	5%▼	8%▼	22%▲	35%▲	45%▲	8%▼	6%▼	35%▲	2%	10%△	5%▼	8%▼
· i. Onschoolen naar een andere baan/ functie	2%	1%▼	1%▼	4%△	10%△	15%▲	2%△	3%	5%△	1%△	2%△	1%▼	3%△
· j. Teruggang in salaris/ in functie ('demote')	2%	1%▼	1%▼	2%	5%▲	14%▲	2%△	2%	4%△	0,5%△	2%△	0,3%△	3%△
· k. Aanpassing van de werkplek	8%	5%▼	7%	11%△	22%▲	30%▲	7%▼	9%	14%▲	7%	13%▲	9%△	6%▼
· l. Gezondheidsbeleid/ stimuleren van gezondheid ingevoerd	4%	2%▼	3%△	6%△	11%▲	25%▲	3%△	4%△	8%▲	4%△	6%△	2%△	4%△
· m. Er zijn geen voorzieningen/ maatregelen getroffen	62%	74%▲	60%	36%▼	19%▼	11%▼	65%▲	65%▼	35%▼	67%	53%▼	47%▼	66%△
73. Wat was binnen u bedrijf het ziekteverzuim in 2009, excl. zwangerschaps- en bevallingsverlof? [N=3,706] [M]	2,2	1,7▼	2,0△	3,6▲	4,5▲	5,1▲	2,1▼	1,5▼	4,1▲	1,1	2,5	2,6	2,1
74. Alles bij elkaar genomen, hoe tevreden bent u over uw personeel wat betreft hun...													
· a. Brede inzetbaarheid [N=5,296] [% in (zeer) sterke mate]	77%	80%△	83%△	73%▼	60%▼	46%▼	78%	82%△	71%▼	83%	73%▼	78%	80%△
· b. Betrokkenheid [N=5,296] [% in (zeer) sterke mate]	82%	83%△	84%△	79%▼	80%	80%△	81%▼	85%△	91%▲	83%▼	82%▼	85%△	90%▲
· c. Flexibiliteit in werktaid [N=5,229] [% in (zeer) sterke mate]	70%	73%△	70%	63%▼	56%▼	53%▼	70%	73%△	65%▼	89%▲	63%▼	75%▼	72%▼
· d. Bereidheid nieuwe dingen te leren [N=5,289] [% in (zeer) sterke mate]	69%	73%△	70%	62%▼	62%	52%▼	69%	77%△	66%△	70%▼	82%▲	67%▼	66%△
· e. Kwaliteit van hun geleverde werk [N=5,298] [% in (zeer) sterke mate]	80%	81%	84%△	77%▼	80%	75%△	81%	82%	80%△	78%	84%△	75%▼	88%▲
· f. Arbeidsproductiviteit [N=5,285] [% in (zeer) sterke mate]	73%	74%	76%	70%▼	71%	68%△	72%▼	77%	78%△	79%	66%△	76%△	82%▲

Percentages zijn kolom-percentages, en zijn getoetst met de *t*-test (horizontale vergelijkingen). Gemiddelden zijn getoetst met de *t*-test (horizontale vergelijkingen). Het contrast is telkens: 'subgroep' vs. 'overige cases'. ▲een ▷; $p < 0.05$; significant hoge (laag) percentages en/of gemiddelden en Cohen's Δ ; effectgrootte is kleiner dan 0.20. Open driehoekjes \triangle ; significant, maar Cohen's Δ effectgrootte is ten minste 0.20. *Statistical power analysis for the behavioral sciences*. NY: Academic Press.

GEZOND LEVEN

TNO initieert technologische en sociale innovatie voor een gezonde inrichting van ons leven en voor een vitale samenleving.

TNO
Polarisavenue 151
Postbus 718
2130 AS Hoofddorp

info-arbeid@tno.nl
www.tno.nl/arbeid

T 088 866 61 00
F 088 866 87 95